

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

GRUNDTVIGS HØJSKOLE

FREDERIKSBORG
1944

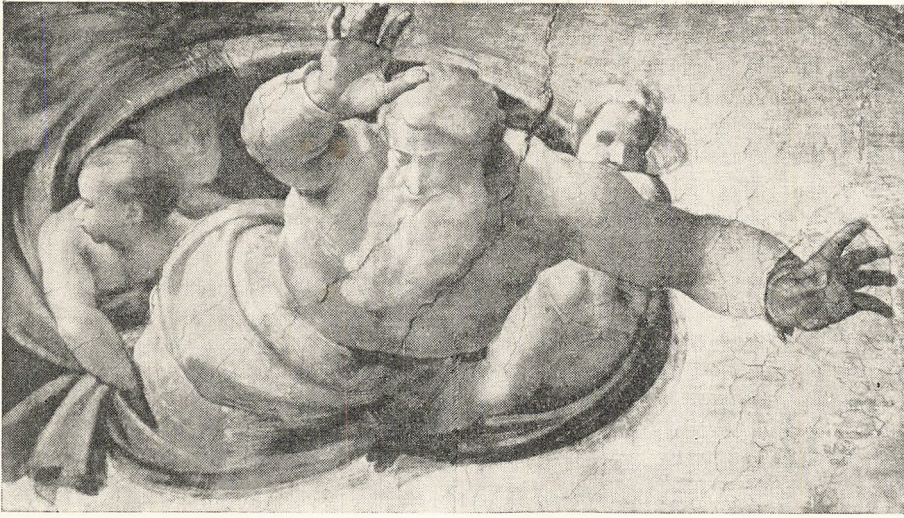
GRUNDTVIGS HØJSKOLE

FREDERIKSBORG
1944

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN
UNDER REDAKTION AF
E. J. BORUP, CARL GULDAGGER HANSEN,
C. P. O. CHRISTIANSEN

Frederiksborg Amts Avis' Bogtrykkeri

Michelangelo: »Gud Herren saa til Jorden ned.«

FOLKEHØJSKOLENS HUNDREDAARSMINDE

Af ERNST BORUP

I forrige Aarhundreds Morgengry,
da Willemoes vandt Heltenavn og Ry
og Steffens tændte Ild i unge Sjæle,
da Oehlenschlägers Digterharpe klang
og „Luer over Axelstad sig svang“,
da var det, Grundtvig vaagnet' og fik Mæle.
Da fandt han gennem Kamp sit store Kald
som Folkevækker og som Kirkeskjald.

I Sjælenød han fik af Gud sin Daab
til at forkynde, tugte og opbygge,
da fødtes hans urimelige Haab
om Folkets Fremtid og om Danmarks Lykke.

Han vilde vække Folket op af Dvale
ved Skriftens Ord og Fædres stærke Tale.
I Gudesagn og Sakses Danesage
han søgte Nordens Aand fra fordums Dage.

Han vilde bygge op et Dannevirke
og skabe nyvakt Liv i Danmarks Kirke.

Men „Vintersædet“s Slid hans Hjerte knuged',
mens Folket sov, og Nattens Aander ruged.
Hans Kamp, hans Tro var lige ved at glippe.
Da gjorde han sit mageløse Fund,
at Herrens Ord er Livets faste Grund,
det Ord, som lyder midt i Menigheden
og skænker Livet, Kraften, Troen, Freden.
Fra nu af stod han fast paa „Ordets Klippe“.
Nu fik hans Hjerte Fred og Bod for Sorgen,
og mægtig varsled han en „Nyaarsmorgen“
for sig og Broderfolkene i Nord
i stærke, dybe, aandsindgivne Ord:

„Guds Fred og god Morgen
paa Mark og paa Fjeld!
Forsvundet er Sorgen,
mig pinte i Kvæld
i Midnattens Mørke, da Helhanen gol,
da Mulmet i Styrke
sig værged mod Sol,
da Natten mod Dagen,
Michael med Dragen
mig tyktes at kæmpe om Nord.

Guds Fred, som den fandtes
i Fædrenes Barm!
Guds Fred, som den vandtes
ved Frelserens Arm!
Guds Fred, som den troner,
hvor Kærlighed bor!
Guds Fred, som den toner
i Hytter af Jord!
Som selv jeg den nyder,
tilønsker og byder
jeg Brødre og Frænder i Nord!“

Men ved det Lys, som derved blev ham givet,
saa han nu klart, at ogsaa Folkelivet
skal vækkes op ved *Ordets* Skaberaand,

hvor *frit* det virker uden Aag og Baand.
Saa talte han med Fynd og Klem om Skolen,
der som „et Værksted“ være skal „for Solen“,
et Sted, hvor Modersmaalet ene raader,
hvor Lyset skinner over alle Gaader
i Menneskets Natur og Levekaar,
hvor Folkets unge samles for at lytte
fra Land og By, fra Borg saavel som Hytte.

„Hvor Axel hviler i høje Kor,
og Holberg smiler ad Fejl i Nord“,
dér vilde han rejse „en Skole i Soer“,
en Højskole ny for det levende Ord.

Dér skulde de mødes, de Ungersvende
og lære „Sin Gud og sig selv at kende.“
Der skulde det tone med Skjaldesang
om alt det bedste i Danevang. —

Skal Folket styre, maa først det lære
sig selv at kende, sin Gud at ære,
og vise de Livets Love Respekt,
som gælder den hele Menneskeslægt.

En Skole, hvor sand Oplysning bor,
skal rejse sig her i vort høje Nord,
en Livets Skole, hvor Nordens Aand
skal sprænge alle de Fremmedes Baand!

Men faa kun fatter Grundtvigs store Syner,
og endnu færre gav sig dem i Vold.
Hans Kampraab virkede som Slag i Dyner,
indtil de fængede hos *Flor* og *Christen Kold*.
Nu greb de gæve Sønderjyder Tanken
og hejste *Røddingskolens* danske Flag,
og Grundtvig hilste dem paa Skamlingsbanken
som Bannermænd for Danmarks Skolesag.
Og *Kold* kom hjem fra Smyrna for at bygge
i Ryslinge sit lave Skolehus,
hvor om „Guds Kærlighed og Danmarks Lykke“
han talte under Aandens Vingesus.

Og han forstod at vække Bønderka'le,
 at gøre Skolen til et Lysets Hjem.
 Hans dybe, stærke, men saa jævne Tale,
 den kaldte alt det bedste i dem frem.
 Han naaede oftest, hvad han inderst vilde:
 at aabne i dem Livets rige Kilde,
 at ruste dem til Kamp mod Livets Fjende,
 mod Døden, hvor den end gav sig til Kende.
 Trods ringe Kaar de blev i Aanden rige.
 Han var en Skolemester uden Lige!

Men først da Danmark blev af Sorgen mærket
 ved Nederlagets tunge Skæbneslag,
 da kom der rigtig Gang i Skoleværket.
 Nu gjaldt det Folkets Tro og Fremtidssag.
 Nu skulde nye Veje fremad findes:
 „Hvad udad tabtes, skulde indad vindes!“

Og unge Mænd tog fat i mange Egne
 og virkede i Kolds og Grundtvigs Spor.
 Højskoler rejste sig nu alle Vegne
 som vokset op af Folkets egen Jord.
 Vi ser tilbage nu paa Blomstringstiden
 og mindes dem, der tog det første Tag,
 og alle dem, der tjente trofast siden
 i Livets Skole indtil denne Dag.
 Vel maatte tit de Spot og Modgang møde,
 men alle fandt de deres Gerning skøn,
 thi deres Virke skabte Vækst og Grøde,
 og unge Hjerters Tak blev deres Løn.

Der sidder rundt i Landet Mænd og Kvinder
 i Tusindvis i mange danske Hjem,
 som gemmer paa et Væld af rige Minder
 om det, Højskolen hos dem kaldte frem.
 Med Tak i Sindet tænker de tilbage
 paa, hvad de lærte, hørte, saa og sang,
 da de den gæsted i de unge Dage,
 og Sjælens Strenge stemtes og fik Klang.

Højskolen blev os som en Gave givet
 til Hjælp for Folket under Trængselskaar.

Gid den maa lære os at elske Livet,
selv under disse svære Ufredsaar.
Gid stadig den maa samle Danmarks unge
og bringe dem om Aandens Verden Bud
og lære dem at møde Timer tunge
med oprejst Pande og med Tro paa Gud!

Gid den maa være med til Vej at bane
for Danmarks Folk og Broderskab paa Jord
og stadig kæmpe under samme Fane,
som møder os i Sorøskjaldens Ord:

„Stig op af Graven, du Slægt som døde!
Forkynd dit Fald og afmal din Brøde!
Advar os mod Udslettelsens Dom
og viis os, hvorfra din Frelse kom!
Men I, som lyste i Tider dunkle
som klare Nordlys ved Midnat funkle!
I store Aander, som over Jord
med Frelsens evige Banner foer,
der Herren mægtig sin Haand udstrakte
og Folkeanden til Liv genvakte!
Lys atter for os paa natlig Tid
I Aandekæmper i Herrens Strid!
Og blunder atter i Blødheds Drømme
mit Fødeland ved de dybe Strømme, —
hvad heller raser i blinde Lyst
forvildet Slægt mod sit eget Bryst, —
da ryster Sjælen og vækker Aanden
og styrker Hjertet og ruster Haanden
til dansk og stor og til herlig Id, —
til Danmarks Frelse i Nødens Tid.“

Ernst J. Borup.

VERDENSKRIG OG LIVSSYN

Da der endnu ikke kan skrives om det, vi alle tænker paa og længes efter: Freden, taler vi denne Gang i disse første Artikler, om, hvad der ligger bag de ydre Begivenheder, om det almenmenneskelige, der opleves i Tider som disse, — Artikler, skrevne til Selvprøvelse, til Selvbesindelse for den enkelte.

MENNESKET I KRIGENS MALSTRØM

»Den, der har, ham skal der gives,
men den, der ikke har, fra ham skal
endog det tages, som han har«.

En af de mest tankevækkende Oplevelser, man kan møde i Nordens Natur, er at sidde ved de store, drønende Fosser og se, hvordan Elvens Krusninger og jævne Gliden pludseligt ensrettes og forvandles til et overmægtigt Sug, der viljeløst drager alt med sig i Dybet, fra Tømmerstokkene, der hvirvles rundt som Tændstikker og forsvinder over Kanten, til Grene og Kvas. Man tænker paa Fortællinger om Baade, der gribes af Strømmen og knuses i Faldet. Men man tænker

maaske ogsaa paa Laksene, der Dag efter Dag arbejder sig op mod Strømmen, og som, naar de kommer til Fossens Skumsprøjt, springer højere og højere for hver Gang. De skal og maa overvinde Fossen og naa op i det øvre Strømløje.

Dette er et Billede paa Krigens Malstrøm og Menneskesjælen. Uendelig mange rives med, knuses, omformes og gaar ud af Krigen ringere og fattigere end nogensinde — andre, maaske kun faa, gaar den modsatte Vej, faar Retning og Rejsning over deres Liv, faar klarere Maal og større Opgaver.

AARGANGEN, DER SNUBLEDE I STARTEN

Om de første skal der ikke siges meget. Prof. Frandsen i Aarhus har skrevet en Bog om Aargangen, der snublede i Starten, de, der blev unge i 1914—18, og et sørgeligere Billede af Krigens Indvirkning paa unge Sjæle kan man ikke møde. Siden jeg læste den, har jeg ment at forstaa Mellemløstiden noget bedre end før og ser tydeligere for mig, hvad der venter os Højskolefolk og alle Jorden rundt, som har med Ungdomsopdragelse at gøre.

Man forstaa, hvordan Krigstidsaargangene under Krigens umenneskelige Haardhed og Tryk, under de forfærdelige Lidelser, de kommer ud for, mister deres Fodfæste i de nedarvede, men endnu ubefæstede Livsanskuelser, hvordan de taber Troen paa Sandhedens og Kærlighedens Magter, Troen paa en Mening med Tilværelsen, paa en almægtig Gud og Fader. Ofte har jeg hos Mellemløstidens og Krigstidens Unge mødt en principiel Afstandtagen fra enhver Tro paa Gud under Henvisning til, at Krigen havde slaet enhver Tro i Stykker for dem, samtidig med at den aabnede nye Muligheder for dem til letjente Penge. Derfor venter jeg efter Krigen, at en haard og kold Realisme eller Materialisme vil afløse de store Idealer og -ismer, som besjælede Millionerne i Europa fra før 1939, og som gav dem et forunderligt Haab om en ny og bedre Verden. Disse menneskeskabte Idealer var for store Dele af Menneskeheden traadt i Kristendommens Sted, men i Modsætning til Kristendommen byggede og bygger de paa en lys Tro paa Menneskets egen Evne til som Münchhausen at løfte sig selv op af Sumpen ved Haarpisken. Krigens Malstrøm har her gjort sin Gerning. Jeg regner med, at vi efter Krigen vil møde to Slags Mennesker, mere udpræget end før: Uendeligt mange, der har mistet enhver Tro, og som giver sig den aandløse og gudløse Materialisme i Vold, berøvet ethvert højere Synspunkt for Livet, og — en Kristendom, rensat for enhver Idealisering af Mennesket, streng i sit Menneskesyn som Paulus, Augustus, den unge Luther og den unge Grundtvig.

NYE KRÆFTER REJSER SIG

Er dette sagt saa alvorfuldt som jeg magter det, skal der lige saa stærkt peges paa en Modstrøm, der tydeligt har gjort sig gældende i det samme Femaar.

Saa stor Omgivelsernes Magt end er over Menneskesjæle, som de er flest, er Sjælen dog en forunderlig Ting. De samme Tidsforhold, der viljeløst river svage Karakterer med sig, vækker hos andre en dyb og uovervindelig Modstands- og Selvhævdelsestrang, en Trang til at trodse selv de stærkeste Magter.

Midt i Verdenskrigens utallige moralske Sammenbrud ser vi i alle Lande, bag alle Krigens Fronter, Vidnesbyrd om menneskelige og medmenneskelige Egenskaber af ganske anden Art. Dybe og sunde Selvopholdelsesinstinkter er kommet for Dagen, hvor man mindst skulde vente det, hos Mennesker og Samfundsklasser, man maaske for faa Aar siden i national Henseende kun havde liden Tro til, Urinstinkter af den allerstørste Værdi i Kampen for Livet, ogsaa for Liv af højere Orden. Men vi møder ikke blot instinktive Reaktionen. Folk efter Folk er vaagnet op af det, Bjørnson kalder „Vanedvalen“, af den sløvende Indflydelse, som den trygge Besiddelse af Livets største Goder øver paa Sindene. Alt bliver Selvfølgeligheder, som man intet Ansvar og ingen Tak føler for. Hjem, dagligt Brød, dagligt Arbejde, politisk og aandelig Frihed, alt glider ind i Underbevidsthedens store halvmørke Oplagskælder, men naar det begynder at gaa „som et Lagen under alt, hvad bestaar“, bliver det anderledes med os. Livet kan da faa en Fylde og Rigdom som aldrig før — som det har for elskende, der skal skilles, eller for Fanger, der sættes fri.

Derfor ser vi i alle Lande en ny Taknemlighed for Livet og en Vilje til at værne det, en *Hjemkærlighed* og en *Fædrelandskærlighed* af mægtig, offervillig Karakter.

Til denne Grundoplevelse, der vistnok er fælles for alle, der maa gennemgaa strenge Tider med deres egne eller med deres Land og kommer frelst igennem dem, kommer nu i disse Aar en begyndende Udvikling, som der var Tilløb til i sidste Krig, men som nu forekommer mig at være langt tydeligere og langt mere forjættelsesrig. Stærkere end Hadets Aand er vistnok en ny „grænseoverskridende Tendens“ i den moderne Menneskehed, en Vilje til — uden at opgive sit eget — at omfatte andre i sin Forstaaelses- og Interesseskreds, ja, den vil undertiden stige til en Medmenneskelighed, der bag om alle Krigens Modsætninger sætter os nye Maal.

Et socialt Ansvar er ogsaa i vort Land vaagnet i nationalt bevidste Kredse. Herom er Hal Kochs Personlighed og de politiske Ungdoms-

foreningers Resolutioner under Krigen enkelte af mange Vidnesbyrd. De før saa skarpe Klasseskel, som den økonomiske og politiske Marxisme havde trukket op saa haardt som muligt, føles nu af alle tænkende som fortidsagtige. De bedste i vort Folk, i alle Stænder og Klasser, erkender, at vi staar overfor omfattende sociale Ændringer, der, gennem Indgreb overfor „den stærkeres Ret“, har til Maal at skabe *øget personlig Frihed* for de Dele af vort Folk, der lider mest under Storkapitalismen, Industrialismens og Krigens Tryk.

Et nordisk og medmenneskeligt Ansvar er vaagnet ud over alle nationale Grænser. Norden og Menneskeslægten kommer os mere og mere ved, for hver Maaned der gaar i disse Aar. Netop som nordiske Statsmænd erklærede, at ogsaa hos os var det den hellige nationale Egoisme — Viljen til at redde os selv hver for sig — der maatte bestemme vore Landes Politik, vaagnede vi andre op i nordisk Henseende. Neutraliteten, som vi i et lille Aarhundrede havde svoret til, syntes os nu en Svigten af vore Brødre. Ser vi ud over Europa, synes Krigen os langt mere end i 1914—18 at være en Borger- og en Broderkrig i en Menneskehed, der med sine rige Forskelligheder er skabt af samme Gud og Fader til at leve ikke blot i Fred og indbyrdes Frihed, men til Hjælp for hinanden og i indbyrdes Samarbejde. Herom vidner Vilhelm Grønbechs sorgfulde og Jørgen Bukdahls glade Forkyndelse af Medmenneskelighedens Evangelium og de mellemfolkelige Genopbyggelsesplaner, som Højstrup i Aarsskriftet her giver et lille Indblik i. Vi føler uden Hovmod, at Norden, hvor Freden er af gammel Dato, i denne Henseende har en Vej at vise og Opgaver at løse.

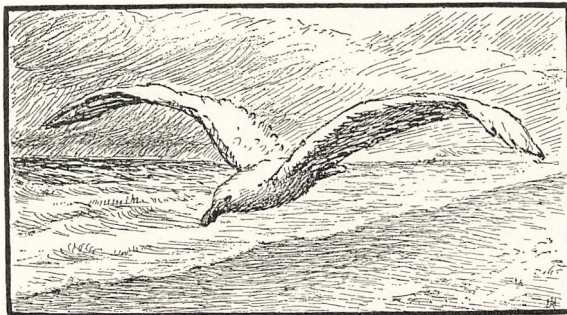
Et kristent Ansvar for baade det sociale, det nationale og mellemfolkelige er begyndt at vaagne i en Kristenhed, der paa mange Maader forpuppede sig i Selvoptagethed, i Bekymring for at frelse Enkeltsjæle ud af Verden, forpuppede sig i lukket Menighedsliv og Kirkeliv. Söderblom og Björkquist er her de store Navne. Uden at svigte deres Løn-kammer og deres Menighedsliv gaar Kristne nu ud i Arbejde for Folkets og for Folkenes Sag, og selve denne ses mere og mere som Guds Sag, ligesom Folkene selv ses som skabt af ham og Redskaber for hans Sag. Grundtvig er herhjemme det store Navn, han, der som Gustav Carstensen siger i „Nordisk Kristendom“, ikke vil, at Mennesker skal stige op til Gud i Himlen, men at Gud skal sænke sig ned i Menneskelivet, gennemtrænge det med sin Kraft og lade os se alle jordiske Forhold som Gaver og Opgaver fra ham. I en Krigstid, da al menneskeskabt Idealisme styrter i Grus, kommer denne Tale stærkt til os og finder Genklang hos mange.

Saaledes former dette store Opgør paa Verdenskrigens indre Fronter sig for mig. Uendeligt meget er ødelagt og tabt for alle Folkeslag i Krigen, uendeligt meget af, hvad Mennesker i bedste Vilje har bygget op af Tanker og Systemer er gaaet til Grunde og er skyllet bort af Krigens ødelæggende Malstrøm, *men vi har ogsaa en Modstrøm*, som vi haaber vil vokse med Aarene. Midt mellem Tømmerstokkene, der slynges hid og did, kæmper Laksene sig op mod Strøm og Fos, og det er dem, der er et Billede paa Livet selv. Realismen og Materialismen er trods sin uhyre Magt død og kold og glædesløs, den er hundsk i sin Foragt for Menneskeliv og Menneskeværd, medens alt det med Folk og Fædreland, med Næstekærlighed og Medmenneskelighed, alt det — vel at mærke —, der har med Guds Gaver til Menneskesind og med Gud selv at gøre, er varmt og grødefuldt.

Dette sidste, som Verdenskrigen har skærpet vort Øje for, falder paa en mærkelig Maade sammen med det, Grundtvig oplevede i sine Manddoms Aar, og som blev Grundlaget for den danske Folkehøjskole, mest for det i hans Højskoletanke, som vi endnu ikke har naaet at virkeliggøre, hans universalhistoriske Syn og det fællesnordiske Universitet i Göteborg. Her møder vi de samme tre Livskredse som nævnt i det foregaaende: det folkelige *danske*, stærkt og levende, uden Afkortning og Opgaaen i andet, det *nordiske* som en Bevidsthed om aandeligt Fællesskab og som en udadrettet Vilje og Opgave midt i en *Menneskeslægt*, der skal udfolde sig i Fred og Frihed, i Enhed og i Mangfoldighed, fordi Guds Vilje skal ske og hans Rige komme.

Dette Syn er dybest set det danske Højskolesyn. Derfor er Højskolen en Kampskole mod Verdenskrigens Aand og vil i Efterkrigstiden faa en ny og vidtrækkende Betydning, om vi kender vor Besøgelsetid.

C. P. O. Christiansen.

* Bo Bojesens Grav paa Frimenighedskirkegaarden.

TABT OG VUNDET

I vor Barndoms Legestue hang der et Billede af vor gamle Læge og Gudfar*, og paa det havde han skrevet: Indefra udad, nedenfra opad. Det har vi stavet os igennem saa mange Gange, at det er uforglemmeligt, og vi forstod godt, at det betød, at det gode i vort Sind skulde slaa igennem udefter, og at vi skulde leve vort Liv saadan, at det blev en Vej opad.

Naar jeg læser de mange Krigsbøger, som viser, hvad de enkelte Mennesker oplever under Verdensbegivenhederne, synes jeg, man maa vende dette Ord lidt om og sige: Udefra indad, for at muliggøre et nedenfra opad.

Bøgerne viser, hvordan Mennesker i alle Krigens Lande søger eller opdager, hvad Livet selv er. Før var de moderne Mennesker, d. v. s. Tempomennesker. De trykkede paa Knappen og fik, hvad de ønskede, og rejste, hvorhen de vilde, de satte Hastighedsrekorder baade i Arbejde og Fornøjelser. De syntes, Livet blev saa dejligt enkelt, naar alle Evner kunde samles om en bestemt ydre Spurt, saa der ikke blev Tid til Spekulation over, hvad der er ondt og hvad der er godt, hvad der er Ret og hvad der er Uret. Men saa kom Krigen og greb dem som en vældig Næve i Nakken og tvang dem til at se udefra indad.

Vi ser daglig Soldater paa Gaden med forskelligtfarvede Baand paa Uniformerne. Det er Mindetegn om de Kampe, de har været med i, det er Trofæer. En Krigsforfatter, som ser tilbage over Ungdomsaarene, synes

ogsaa, at det, han har tilbage, er en Række Trofær i Sindet. Ar efter Skam og Sorg og Svaghed, som han mødte, og som han sejrrikt kom igennem. Krigen lærte ham, at det indre Liv hverken kan udvikles eller bevares ved Tempo alene. Der skal leves med vore Erfaringer og Oplevelser, der skal Ro og Ensomhed til. Krigsbøgerne viser en Erkendelse af, at vi under Industriens Livsformer er blevet hvem - ved - hvad Leksikoner af Viden, men ikke har givet os Tid til at vinde et Livssyn og en Erkendelse af, at Livssynet er en Livsbetingelse. Vi møder hos ikke-kristne Forstaaelsen af, at Lidelse er nødvendig, legemlig og sjælelig. Det er den, der aabner vore Øjne. Det svarer til Kaj Munks Ord til Konfirmanderne: Og husk: Vi bliver aldrig til noget, hvis vi ikke møder det svære. Den, Gud lader græde, velsigner han rigere end den, han blot lader le. Verdens Ondskab driver os i Guds Arme. Men det er ikke gjort dermed. Der forlanges meget af jer. Kærligheden til Gud er ikke rigtig, hvis den ikke følges med Kærlighed til Næsten.

Dette er en Forening af de to Synspunkter, Krigsbøgernes: udefra indefter og vor gamle Doktors: indefra udefter. Det moderne rodløse Menneske maa først udefra indefter for at naa til Doktors Udgangspunkt.

Der er ingenting, som faar Lov at blive igangsættende for vort Menneskeliv, hvis det ikke faar Ro til at fæstne sig. Derfor er det ikke nok at faa Folk til at vandre i Flok og Følge, maaske med en Guitar, men de maa lære at gaa alene eller saa faa, at de oplever Naturen og ikke blot sig selv. Derfor skal Byungdommen ikke blot spille Fodbold eller se paa, at andre gør det, men giv den et Stykke Jord eller et Haandværk, og lad dem arbejde i Fred med det. Hænder og Fødder i Gang med et Stykke Arbejde, som ikke er forceret, saa flyver Tankerne, saa gentager de det oplevede, saa knytter de gamle Erfaringer dertil.

Maskinen og dens Arbejdsform har skabt en Modsætning mellem Arbejde og Fritid. Den findes ikke. Fritiden giver i sig selv hverken Udvikling eller Tilfredshed. Fritidens Værdi beror paa, enten at man har gjort et godt Arbejde, eller at man fylder Fritiden med Arbejde af en anden Art end det, man tjener sit Brød ved, og et Arbejde, som giver Hvile for Sindet.

Arbejdets Ensomhed fik vi alle, saa længe vi gjorde Arbejdet med vore Hænder. Vi har endnu den levende Ensomhed, naar vi arbejder i Marken eller røgter Dyrene, eller naar vi sidder ved et Haandværk. Væven er et godt Billede paa det. Der arbejder man, og dog har man Ensomheden. Vævens Slag holder andre borte fra os, og ingen Steder tænker vi bedre end i Væven. Den bedste Ensomhed er ikke Fritidens, men Arbejdets Ensomhed.

Men det forcerede Arbejde dræber Tilegnelsen og Fordybelsen. Derfor maa Industriadbejderen have Fritid nok til at hvile ud og til endda at arbejde med andre Ting. Derfor gaar han amok, hvis han ikke maa komme ud i sin Kolonihave, som er *hans* Mulighed for at arbejde i Ensomhed med Sindet i en Hvile, som giver Glæde.

Vi kan ikke blive andet end en overfladisk, rodløs Slægt, hvis vi nøjes med at gøre saa meget for Folk, at de ikke faar Tid til at for-
døje noget af det.

Krigsbøgerne siger os, at Smerte og Sorg vækker Mennesker til Livsforstaaelse. Og nu har vi levet 4 Aar under Krigens Forhold. Vi bringes til at gøre op, hvad vort Menneskeliv er i sig selv, og i hvor høj Grad vort Folkeliv er Betingelsen for det. Det er Højskolens Opgave at faa jer til personlig at overtage jeres aandelige Arv, og det vil sige overtage Ansvar for vort Folkeliv. Og da er det afgørende for vort Folks Fremtid, om I alle vækkes af det Spørgsmaal: hvad er mit Liv – og hvor meget hører det sammen med mit Folks Liv? Og at dette Spørgsmaal faar Ro til at arbejde i jeres Sind. Paa en Maade er vi endnu mere forcerede end før. Men det andet, Faren, Usikkerheden, gennembryder alt Tempo. Og selv om vi ikke gaar og vejer for og imod, hvor det er Gud, der griber ind, og hvor vi selv skaber Situationen, saa kan vi ikke lade være at spørge: Er denne Smerte og denne Sorg, som vi personlig og vort Folk maatte møde, er det den Prøve, som kan give os Styrke.

Mennesker rundt om opdager nu, at vi er uendelig smaa, saa helt magtesløse. Vi kan smøre en Væg over med Vædske, og alle Fluere dør i dette Værelse. Det samme med Menneskene. Gassen kommer over os, og alt Liv lægges øde. Saa smaa er vi. Og vi kan se Nationer ødelægge hinanden, og vi kan ikke lægge os imellem, vi hvirvles med.

Vi kunde have gjort den samme Opdagelse ad Guds Vej. Vi kunde være gaaet ud i Naturen en stille Nat og have oplevet, hvordan vi er et lille Fnug paa den Jord, der selv er et Fnug mellem Myriader af Kloder, der blinker til os fra Uendeligheden. Gud har altid sat sin talende Himmel over os. Men vi tændte vore egne Glødelamper saa tæt hernede, at vi glemte at se paa Himlen. Vi maatte opleve, hvor smaa vi Mennesker er, ad Menneskets Vej i Stedet for ad Guds og Naturens Vej. Vi maatte opleve det gennem Rædsel i Stedet for gennem Undren. Menneskers Vej er Rædsel, Guds Vej er Undren.

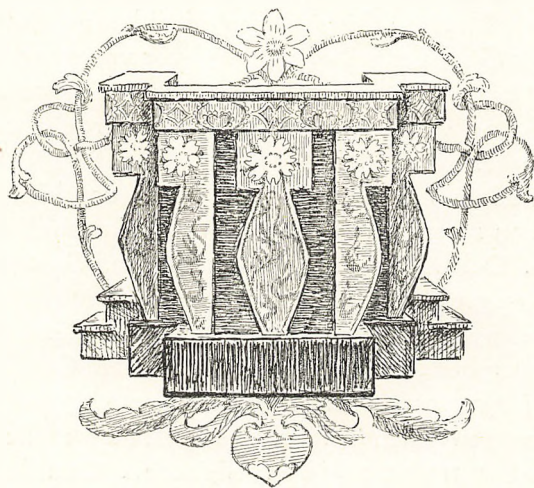
Men det hænder, at vi ogsaa opdager, vi er uendelig rige. Vi har vore Lemmers og Sansers Brug – endnu. Vi har dem, vi holder af – endnu. Vi har vort Hjem – endnu. Haabet om at blive et frit Folk – endnu. Dette »endnu« gør det bevidst og klart for os.

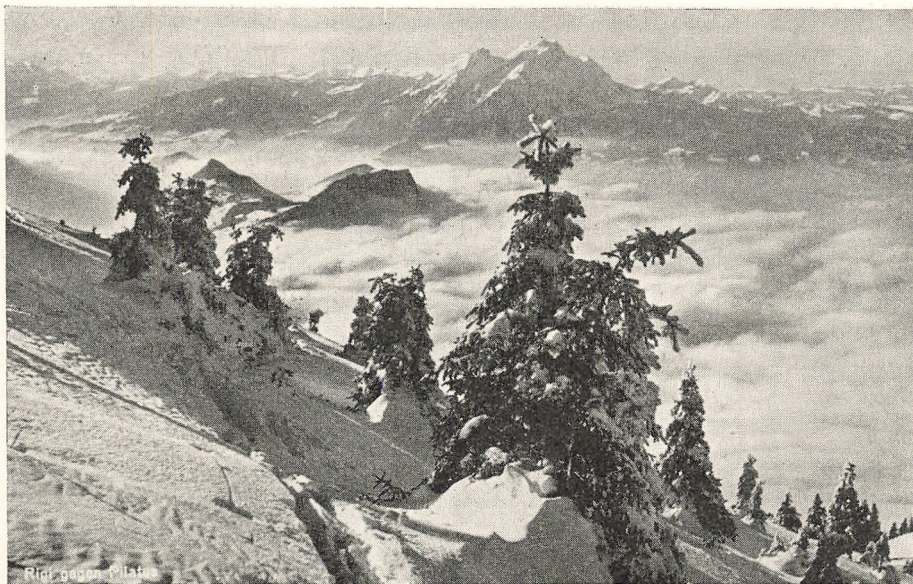
Skriftstedet om Kamelen og Naaleøjet har faaet sin aktuelle Betydning. Vi kan sige det saadan: det er lettere for Kamelen i Naaleøjet end det er for den, der har faaet Adgang til alle Verdens tekniske Herligheder at blive klar over, at *de* giver intet Himmerig, det gør kun Oplevelsen af, hvad Livet er, og hvem der har Magten over Liv og Død.

De bedste Krigsbøger siger os, at selv i den yderste Krigslarm kan Livet forandres, saa alle Problemer samler sig til eet: at være Menneske, at udvikle sig, saa man kan kaste de Hamme af sig, som dækker over den udødelige Kærne i os eller hæmmede dens Vækst.

Vi maa give Bøgerne Ret, vi er alle mere eller mindre blevet Tempormennesker, men samtidig giver de os Haab om, at Krigen har tvunget mange af os til Eftertanke, har drejet os udefra indefter, fordi vort Maal ikke kan være mindre end dette: at blive uovervindelige. Da er vi ved den gamle Doktors Udgangspunkt og kan følge ham: indefra udad, nedefra opad.

Margrethe Christiansen.

Storm over Bæskades.

DEN EVIGE REVOLUTION

Det fortælles om en gammel Tænker og Fysiker, at han engang tilbød at vippe selve Jordkuglen, om man blot vilde vise ham et Sted at staa. Dette Tilbud lød jo da af noget; men ved nærmere Eftertanke har hans Tilhørere vel nok fundet ud af, at det vanskeligste ved Opgaven blev alligevel deres Part af Sagen, nemlig at finde et saadant Sted.

Men selv om saaledes det hele skrumper lidt ind, er Historien maaske slet ikke saa tosset endda – billedlig set. Den, der har levet sin Ungdom i den allernyeste Tid, vil i hvert Fald kunne nikke genkendende til Problemet og indrømme, at ogsaa han – og de fleste af hans Kammerater – ofte bitterlig savnede et Sted, hvorfra de kunde tage Livets Tilskikkelser i nogenlunde stiv Arm, og hvorfra de kunde tage Stilling til Livets mangehaande Tilbud og Fristelser.

Engländeren Chesterton (som I maa se at faa læst noget af) har sagt mange kloge Ting om en Livsanskuelses Betydning. Klarest finder man det i hans store Bog »Fritænkeri og Rettroenhed«, der er et festligt Opgør med det Livssyn, der kun tager det for gode Varer, man kan tage og føle paa, og med den saakaldte frie Tanke, der vil have Lov til at tvivle paa alt og Lov til at gøre Oprør mod alt.

Moderne unge Mennesker har det som alle Tidens unge saadan, at der er saa mange Ting, de kunde ønske at faa revet omkuld, saa noget bedre kunde komme i Stedet; men nu kommer Chesterton med den chokerende Paastand (saadan er han), at vi, der er unge nu, i Modsætning til tidligere Tidens unge lider under den Tragedie ikke at kunne gøre Oprør mod noget som helst, fordi vi har villet gøre Oprør mod alt overhovedet. Gamle Dages Oprørere (I forstaar allerede, at dette Ord ikke skal tages alt for bogstaveligt) havde det nemlig til enhver Tid saadan, at naar de ønskede at omstyrte det bestaaende, var det for at danne det nye, de vilde sætte i Stedet, efter ganske bestemte indgroede Idealer. De vilde maaske som Kristne skabe en Verden befolket af Brødre og Søstre i Gud, eller de vilde ud fra et politisk Syn skabe en Verden af lige og fri Borgere; men fælles for disse Mennesker var, at de kunde lave Revolution, saa det battede. Frygtelige var de at møde, for selv om deres Stormløb mislykkedes i første Omgang eller blev standset et Stykke fremme, saa havde de dog stadig Modellen staaende til det, de engang vilde naa at faa ført ud i Livet, om de saa skulde blive slaaet tilbage aldrig saa mange Gange. De havde nemlig noget, der for dem var det absolut gode og rigtige, som de fandt det rimeligt at vove Pelsen for, og i Vejen for det stod Uretten, som de maatte hade med hver eneste Fiber. — Men det moderne Menneske har været besat af den Teori, at alt kan diskuteres, at det, der er sandt for den ene, godt kan være Løgn for den anden, og at det, der var sandt for 50 Aar siden, godt kan være Løgn nu — ja, sandsynligvis er det, og derfor har man nu ikke den samme faste Grund under Fødderne, det samme urørlige Billede af det, der skal blive til. Chesterton samler det, idet han siger: »Der maa være noget, som staar fast i Evigheden, hvis der skal kunne ske noget pludseligt i Tiden.«

Saa forstaar I da maaske, at jeg ved at læse dette kom til at tænke paa hele den Søgen imod de klare og faste Standpunkter, der var noget af det karakteristiske for Tiden før denne Krig og for Tidens nye politiske Ismer. Vi var da mange unge, der, selv om vi trak paa Skulderen og grinede, saa dog tit inderst inde maatte misunde den maalbevidste Ungdom uden for vore Grænser, der havde faaet faste, udformede Idealer af national og anden Art at stræbe hen imod. Vi saa jo ogsaa, hvilken kolossal Slagkraft deres Opgør med Fortiden fik. Maaske forstod nogle af os allerede dengang, at hvordan det end gik med disse Bevægelser i ondt og godt, saa var de dog med blandt Reaktionerne mod den Teori, at for det moderne Menneske maatte alle Tanker og al Tro være rede til at lade sig underkaste den *enkeltes* Tvivl til Trods for utalte Generationers Godkendelse.

Chesterton skrev sin Bog, før disse Løsninger paa Problemet om at faa et Sted at staa dukkede op, ogsaa før Begrebet Massen blev almindeligt. Han naaede en anden Vej at gaa, en anden Løsning, Kristendommen, hvori han fandt det eneste Grundlag for det, han kalder »den evige Revolution«, den stærkeste Modsætning til den Vantro, som han syntes gjorde Nutiden til en dybt konservativ Tidsalder.

Den franske Flyverofficer Exupery fortæller i sin Bog »Krigsflyver« om sin Søgen, der ogsaa fører ham hen til den gamle Kristentro, i hvis Lys de moderne Slagord: Frihed, Lighed og først og fremmest Broderskab faar nyt Indhold og faar en Betydning, der ikke lader sig diskutere, fordi deres Grundlag ikke gør det, det Grundlag, der siger, at Mennesket er hverken mere eller mindre end en Guds Gesandt her paa Jorden. Hvert enkelt Menneske og hvert enkelt Folk faar da ogsaa sin ukrænkelige Værdi, sin Betydning og sin bestemte Mission og skal behandles derefter, om Helheden skal bestaa. Dette Slutsyn, Kristendommens Konsekvens, vil I ogsaa have mødt, naar C. P. O. talte til jer om Grundtvigs Syn paa de enkelte Folkeslag, en Tankegang, der paa mange Maader gaar stik imod nogle af de moderne nationale og internationale Livsanskuelser.

Jeg tror, at mange unge i deres Søgen efter fast Grund under Fødderne i disse Aar har skimtet den Vej, en Chesterton og en Exupery valgte eller maatte vælge, Maaske synes da de unge, at den laa nærmere ved dem, end de havde tænkt, maaske ogsaa nærmere ved, end de var blevet gjort opmærksom paa. Men da synes de maaske ogsaa i deres Glæde, at den gamle Tænkens Krav om at faa et Sted at staa, om Jorden skal vippes, maa kunne opfyldes.

Emil Petersen.

Finlandsk Kirkekors rejses igen.

LIDT OM MELLEMFOLKELIGT HJÆLPEARBEJDE

I en Tid, hvor de nationale Modsætninger næsten er altoverskyggende, hvor Hadet og Fjendskabet er sat i Kærlighedens og Medmenneskelighedens Sted, hilser man med befriende Glæde og Taknemmelighed alle Bestræbelser, som virker i modsat Retning.

Det skal da være Formaalet med disse Linier i et lille Glimt at vise, at der jævnsides med Krigens splittende og nedbrydende Magter er midtpunktsamlende, positive Kræfter i Gang, som, trods Mørke til alle Sider, lader ane Lys forude.

I Sommeren 1943 afholdtes det første saakaldte »fælleskristelige Møde« i København. Deltagerne var kristne Lægfolk, ikke blot fra Folkekirkens forskellige Retninger og de frikirkelige Samfund, men ogsaa fra den katolske Kirke. Mødet var saa vellykket, at det efterfulgtes af flere andre. Mottoet for disse Stævner er blevet udtrykt saaledet: »Det maa være de Kristnes Opgave at gøre det kristne levende og virksomt i Folket.« Dette vilde man søge opnaet ved at samle aktivt, kristent Initiativ om paatrængende, praktiske Samfundsspørgsmaal, lukke Kristendommens omskabende, fornyende Kraft ind paa alle Omraader i Samfundet gennem effektiv og smittende Handling.

Som nogle af de praktiske Resultater af disse Møder kan nævnes, at der blev nedsat et Presseudvalg, et Radioudvalg og et Filmsudvalg, som igen har arbejdet for en stærkere kristen Indflydelse paa den offentlige Mening gennem de nævnte Organer. Der kunde nævnes flere andre meget vigtige Omraader, hvor et værdifuldt Samarbejde kom i Stand mellem Folk, som ikke havde troet, de kunde være i Stue sammen, men nu til deres store Lettelse opdagede, at der var mere, som bandt dem sammen, end der skilte. Jeg maa indskrænke mig til her at fortælle lidt om Resultatet af et Møde, som blev afholdt den 10. Juni i Aar.

I Modsætning til tidligere var der indbudt Folk, som ikke tilhørte

noget Trossamfund, men om hvem man vidste, at de gik ind for et humanitært, mellemfolkeligt Arbejde, som var dette Mødes Emne.

Udgangspunktet var dette, at der efter Afslutningen af denne Krig vil opstaa katastrofale Nødssituationer i de krigshærgede Lande. Desuden vil der gennem Krigsaarene være vokset et saadant Folkehad frem mellem de krigsførende Parter, at den deraf følgende aandelige Nød i sine Konsekvenser ikke vil være mindre skæbnesvanger end den materielle.

For at modvirke disse ulykkelige Følger af Krigen er et mellemfolkeligt Hjælpearbejde nødvendigt, og det blev betonet stærkt, at her havde de Lande, som var blevet skaanet for Krigens Ødelæggelser — deriblandt altsaa Danmark — en særlig Forpligtelse til at gøre en Indsats. Det blev oplyst, at man i Sverige allerede var langt fremme med Forberedelserne til dette Hjælpearbejde.

Under Drøftelsen af, hvad vi paa nuværende Tidspunkt kan gøre for at ruste os til et kommende Hjælpearbejde i Folkeforsoningens Aand, blev det oplyst, at der ogsaa herhjemme var Forberedelser i Gang. Saaledes havde »Frivillig dansk Arbejdstjeneste« og »Fredsvennernes Hjælpearbejde« udarbejdet Planer for Hjælpeaktioner.

Resultatet af Mødet blev, at de Mennesker, der stod som Indbydere til dette Møde, skulde indbyde til et 14 Dages »Kursus for Deltagere i humanitært Hjælpearbejde efter Krigen«. Blandt Indbyderne var Repræsentanter for de fleste af førnævnte kirkelige Retninger og for Højskolen. Et Arbejdsudvalg blev nedsat for at tilrettelægge Kursuset, og jeg blev opfordret til at være Leder af det.

Det blev da saadan, at Kursuset blev afholdt paa Helsingør Efterskole i Tiden 1.—14. Oktober. Der blev udsendt Indbydelse til de Kredse, som var repræsenteret ved Mødet: Forskellige kristne Grupper, Landsforeningen for Arbejdsløshedens Bekæmpelse, Dansk Kvindesamfund, Danske Kvinders Beredskab, Dansk Ungdomsamvirke, Fredsforeningerne, Frivillig dansk Arbejdstjeneste, Frelsens Hær, Københavns Kommunalærerindeforening m. fl. Fra de nævnte Organisationer kom der ialt 40 Deltagere af begge Køn i Alderen fra 18 til 53 Aar og fra vidt forskellige sociale Lag.

Kursuset var tilrettelagt med Henblik paa at give Oplysning om, dels hvad der efter forrige Krig blev gjort for at hjælpe de nødlidende, og dels hvad der kan tænkes nødvendigt og gennemførligt efter den nuværende Krig og hvilke Kvalificationer, der maa kræves af Deltagerne i et saadant Hjælpearbejde.

Der blev holdt Foredrag om Fridtjof Nansens uforglemmelige Arbejde med Hjemsendelse af Krigsfanger fra Sibiriens Ødemarker, hans Arbejde for de græske Flygtningehære, og hans Kamp mod Hungersnøden i

Rusland (læs Jens Marius Jensen: Fridtjof Nansen!), om det internationale Røde Kors, om den danske Hjælp til østrigske og tyske Børn, om Kvækernes Arbejde i Tyskland og deres Hjelpearbejde bag begge Fronter under den spanske Borgerkrig, og om Hjelpearbejdet mellem de nordiske Lande indbyrdes under denne Krig m. m. Endvidere blev der givet Undervisning i Ernæringslære, Sundhedslære og Hygiejne. Men det siger sig selv, at et Kursus af saa kort Varighed kun kan give Deltagerne en Forstaaelse af, hvad der kan kræves af dem under Hjelpearbejde. Den mere vidtgaaende Uddannelse i Sprog, Samaritergøring o. l. maa den enkelte Deltager selv arbejde videre med.

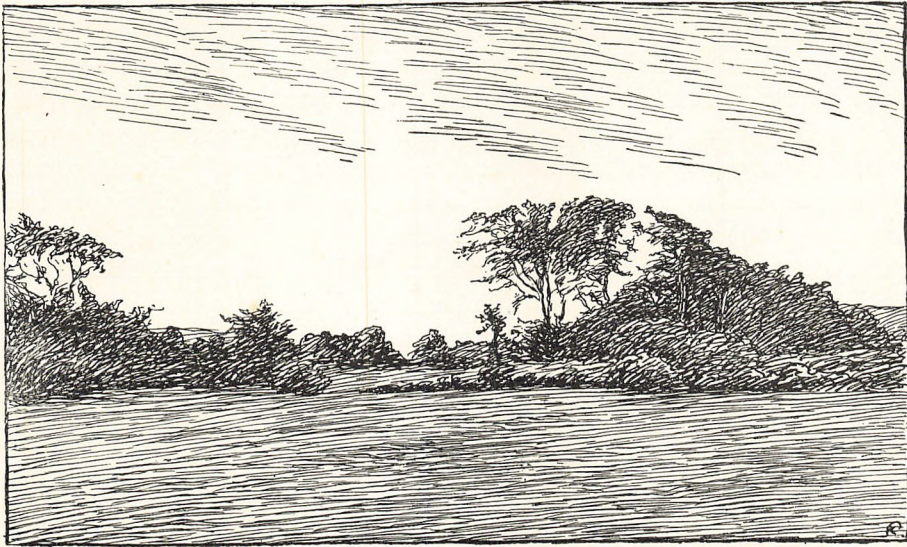
Dette Kursus maa da heller ikke tages som Mønster for eventuelle senere Kursus af lignende Art. Men de Erfaringer, vi her gjorde, kan komme senere Kursus til Gode.

I een Henseende kan dette Kursus dog tjene som Mønster, nemlig med Hensyn til den Indstilling, som Deltagerne mødte med, og den Aand, der herskede under hele Kursuset. De kom som nævnt fra vidt forskellige Kredse, religiøst og politisk, men jeg har aldrig deltaget i et Kursus, hvor der blev *diskuteret* saa lidt og *drøftet* saa meget. Blikket var altid fremadvendt. Maalet var at finde frem til en Erkendelse af, hvordan vi bedst kunde løse den Opgave, vi var gaaet ind for. Der var nok, der kunde skille, det lod vi helst ligge, for der var mere, som bandt os sammen. Det var ikke et Diskussionsgrundlag, vi søgte, men et Grundlag for praktisk Samarbejde, et Handlingsgrundlag.

Det var denne Oplevelse af forpligtende Fællesskab, der gav dette Kursus sin Værdi, mere maaske end det vi hørte og lærte.

Om Grundtvigs folkelige Livssyn siger Bukdahl, at det gaar fra det lokale, gennem det nationale til det universale. Det er hermed udtrykt, at hvis vi bliver internationale uden Oplevelse af det nationale Fællesskab og Medansvar og saaledes springer et livsvigtigt Mellemlid over, saa mister vi Forbindelsen med den Jord, hvorefter vi er kommet, og bliver rodløse. Vi har i disse Aar oplevet, at de lokale Særinteresser ikke var nok, og vi blev os nationalt bevidst. Kunde vi ogsaa gennem disse Aar have lært, at det nationale heller ikke er nok, men kun en nødvendig Forudsætning for den sunde universale Følelse af Medskyld og Medansvar, ja, saa er vi vel naaet et lille Skridt frem mod Virkeliggørelsen af Grundtvigs Gøteborgtanke — saa er vi paa Vej til at blive *rigtige Mennesker*.

O. Højstrup Jensen.

ROCHDALE-VÆVERNES INDSATS

TANKER OMKRING HUNDREDAARSMINDET

SOM Dreng og ganske ung har jeg mange Gange siddet og hørt min Far fortælle om Andelsbevægelsen, og hvad han havde oplevet i Arbejdet med de forskellige Andelsforetagender. Som Regel blev jeg betaget af den Glød, der var i Fars Øjne, og den Varme, der var i hans Stemme og hele Opførsel, og jeg forstod, at her var noget, der havde haft ganske afgørende Indflydelse paa hele Fars Liv, og som havde givet ham store Livsværdier. Jeg ønskede tit, at jeg maatte komme til at gaa i Faders Fodspor, men det har været svært, for hvor er den Glød og den Varme, Far var i Besiddelse af! — Vi unge af i Dag har faaet Andelsbevægelsen som en Foræring, en Overlevering fra vore Forældre, vi har ikke maattet kæmpe for den, derfor forstaar vi den ikke og holder ikke af den, som de gjorde det. — Gang paa Gang, naar jeg tænker paa Andelsbevægelsen, føler jeg mig saa fattig, for vel er Bevægelsen vokset sig stor og stærk — dens Omsætning er 2—2½ Milliard Kr. aarlig — men hvad med selve Idéen, Fællesskabet, Samhørigheden, er den vokset i tilsvarende Grad?

En finsk Andelsmand har sagt: „Andelssagen er en Forretning, men hvis den kun er en Forretning, er den en daarlig Forretning.“ — Andelssagen er altsaa noget med en stor Idé og et stort Maal, der skal

realiseres gennem et jævnt dagligt og praktisk Arbejde. Her er det, jeg føler Fattigdommen. Det gaar ganske udmærket med det jævne daglige Arbejde, og de fleste Andelsforeninger herhjemme vokser jævnt og støt økonomisk, men hvor mange Andelsfolk af i Dag øjner Idéen bag det hele, og hvor mange er parat til at ofre noget for Idéen? Vi saa det med den gamle Andelsbank. Da Andelsfolk af den rette Støbning gjorde Forsøg paa gennem Indsamling at redde den, var det kun et Faatal, der var parat til at ofre lidt, man forstod ikke, at det ikke blot var et Spørgsmaal om Penge, men at det var selve Idéen, det gjaldt.

Naar Andelsbevægelsen har vokset sig saa stærk herhjemme, skyldes det bl. a., at danske Bønder fra gammel Tid har været vant til at løfte i Flok. Den danske Bondes Historie er i Virkeligheden en Fortælling om Bondens Vandring fra Fællesskab til Fællesskab, fra Slægts- og Stammefællesskabet i Oldtiden over Driftsfællesskabet i Middelalderen til Nutidens Andelsfællesskab. — Den danske Bondes nye Arbejdsfællesskab, Andelsbevægelsen, er vokset op paa dybe Instinkter og mange Erfaringer fra nære og fjerne Tider, den hører med til noget af det egentligste i Bondens Natur, og skal den vokse videre, maa danske Andelsfolk forstaa, at Forudsætningen er, at man tror, at gaar det godt for andre, gaar det ogsaa godt for en selv, og kun den, der kan glæde sig over andres Held og Fremgang, kan blive af virkelig Værdi i Bevægelsens Tjeneste.

Det er i Aar 100 Aar siden Rochdale-Væverne startede den første Brugsforening i Verden, rejst paa et Andelsgrundlag, og naar man nu læser Jubilæumsartikler og Andelsudvalgets Bog „Rochdales redelige Banebrydere“, er det egentlig ikke svært at faa Øje paa Idéen. Man begejstres uvilkaarlig for den Fremsynethed, disse Mennesker var i Besiddelse af, og for den Tro og Udholdenhed, der prægede deres Arbejde. Det var for dem ikke alene et Spørgsmaal om at forbedre Arbejdernes økonomiske Kaar, de vilde ad den Vej medvirke til at højne deres sociale og kulturelle Stade. Man kan f. Eks. nævne, at der i deres første Love var indført den Bestemmelse, at $2\frac{1}{2}$ pCt. af Overskuddet skulde gaa til Oplysning, og i Løbet af faa Aar havde man et Bibliotek paa 2200 Bind. Her er et Omraade, hvor vi maaske kunde sætte stærkere ind, baade direkte og ved økonomisk at støtte Sognebiblioteker og andet kulturelt Arbejde. Vi har nu indenfor F. D. B. et Oplysningsudvalg, der baade i Skrift og Tale har gjort et stort Arbejde, ligesom vi nu har faaet „Det danske Forlag“. Der er ingen Tvivl om, at Ledelsen her er inde paa det rigtige, og at menige Andelsfolk maa følge dette Arbejde med den største Interesse, for Vejen til at forstaa Idéen er først og fremmest en virkelig dyb Kendskab til den. Grundtvigs Ord: „Thi han har aldrig levet, som klog paa det er blevet, han først ej havde kær“, kan med nogen

Ret læses omvendt: Man faar ikke det kært, man ikke har lært at kende.

Det er derfor afgjort paa sin Plads, naar Forfatterne af „Rochdales redelige Banebrydere“ i deres Slutningskapitel siger: „— det vil være af uvurderlig Betydning, om man i Hundredaaret for Rochdale-Foreningens Stiftelse vil give sig Ro til inden for hver enkelt Forenings Ledelse og Medlemskreds at prøve at finde frem til Andelsbevægelsens Nerve, for selv om Bevægelsen — Antal, Medlemmer og Omsætning — ogsaa uden denne Besindelse rimeligvis fremdeles vil gaa frem, er dette ikke paa Forhaand ensbetydende med, at Bevægelsens egentlige Betydning vil vokse.“

Man hører ofte Andelsmænd udtale, at de ikke er Andelsfolk længere, end det kan betale sig, og dette kan maaske i nogen Grad være rigtigt set fra et økonomisk Synspunkt, men det er dog alligevel et snævert Syn, for hvis alle Andelsmænd saa saadan paa Tingene, vilde et Andelsforetagende let kunne slaas i Stykker. En saadan Mand har, kan man sige, maaske nok set sig godt for, men Spørgsmaalet er, om han har set langt nok. Det vil ofte være forkert for en øjeblikkelig Fordels Skyld at svigte Sammenholdet, Spørgsmaalet maa være, hvad der i det lange Løb tjener Sagen bedst.

En Englænder, Mr. Rae, udtalte engang efter et Besøg i Danmark: „Danmark er det Land, hvor Landbruget staar højest, for der er Ordene blevet til Daad.“ — De Ord, der har lydt fra Højskoler og Landbrugs-skoler, har her medvirket til at kalde paa Bondens Lyst til Arbejdet og hans Kærlighed til Jorden, de har medvirket til Forstaaelsen af, at skulde man naa fælles Maal og fælles Fordele, maatte det ske gennem fælles Arbejde og fælles Ansvar. — Derfor kan man ikke nævne Andelsbevægelsens Jubilæum uden samtidig at nævne Højskolerne, da disse i høj Grad har deres Del af Æren for Andelsbevægelsens Udbredelse herhjemme.

„Andelssagen styrer efter Stjernerne, men ser hvor den skal sætte sin Fod,“ har en fransk Nationaløkonom sagt, og man kan vel ikke give Bevægelsen noget bedre Jubilæumsønske, end at den stadig maa se, hvor den sætter sin Fod samtidig med, at den styrer efter Stjernerne. Og maatte der stadig være Mænd i dens Tjeneste, der er der mere for Sagens Skyld end for Fortjenestens, Mænd der er parate til at tage en Dyst for den Sag, de har kær.

Hans Bruun.

Folkets Begreb om, hvad det skal naa med sit Liv, hvad dette Liv er værd, og hvad det derfor kan koste.

Emil Petersen.

*

Det maa være den fjerde Højskolegenerations Opgave at forene Idealer og Virkelighed gennem en ny Erkendelse af, at Kødets ganske vist aldrig maa herske over Aanden, men at Aanden omvendt kun hersker i Kraft af, at den lever i forpligtende Forbindelse med den materielle Virkelighed. Det vil rent praktisk sige, at de Livslove, som Gud har givet os, maa anvendes paa alle fysiske, materielle og politiske Forhold.

*

O. Højstrup Jensen.

Det er blevet sagt, at Bondens Gerning er skabt af Gud selv, medens alle andre Erhverv er noget, Menneskene selv har lavet, og dette er rigtigt. Naar det derfor drejer sig om at vise Mennesker Værdien af den evige Sandhed, at et Menneske intet er i sig selv, men kun noget i Fællesskab med andre, kan der ikke findes et bedre Sted at begynde end i Bondegerningen, hvor Fællesskabet endnu har gode Kaar, for man kan nu engang ikke skabe noget af intet, men nok udbygge og udvikle noget, som er.

*

O. Højstrup Jensen.

Jag måste skicka en hälsning till årsskriften. Omgående, att den hinnar med. Men jag känner mig jäktad, jag tycker, att jag intet ord äger.

Där jag satt i min fattigdom i kväll på mitt rum, kom der en elev till mig och sa, att det var någonting, som hon längtade efter att höra just nu, något som jag läst på en litteraturtimme förra året. Det var ett stycke av en dikt av Pär Lagerkvist.

Vi läste den tillsammans, och jag kände, att det var inte bara ett ord till henne och till mig utan till oss alla 1944. Här är det:

»På jorden väldigast är inte svärden,
varmt, mjukt är vad som starkast är i världen.
En famn, ett sköte, hjärtats dunkla bo.
Fylld av sin värme är den djupa anden,
varm är den stilla, slitna modershanden,
är allt som kommer livets frö att gro.«

*

Carin Cederblad.

Ret læses omvendt: Man faar ikke det kært, man ikke har lært at kende.

Det er derfor afgjort paa sin Plads, naar Forfatterne af „Rochdales redelige Banebrydere“ i deres Slutningskapitel siger: „— det vil være af uvurderlig Betydning, om man i Hundredaaret for Rochdale-Foreningens Stiftelse vil give sig Ro til inden for hver enkelt Forenings Ledelse og Medlemskreds at prøve at finde frem til Andelsbevægelsens Nerve, for selv om Bevægelsen — Antal, Medlemmer og Omsætning — ogsaa uden denne Besindelse rimeligvis fremdeles vil gaa frem, er dette ikke paa Forhaand ensbetydende med, at Bevægelsens egentlige Betydning vil vokse.“

Man hører ofte Andelsmænd udtale, at de ikke er Andelsfolk længere, end det kan betale sig, og dette kan maaske i nogen Grad være rigtigt set fra et økonomisk Synspunkt, men det er dog alligevel et snævert Syn, for hvis alle Andelsmænd saa saadan paa Tingene, vilde et Andelsforetagende let kunne slaas i Stykker. En saadan Mand har, kan man sige, maaske nok set sig godt for, men Spørgsmaalet er, om han har set langt nok. Det vil ofte være forkert for en øjeblikkelig Fordels Skyld at svigte Sammenholdet, Spørgsmaalet maa være, hvad der i det lange Løb tjener Sagen bedst.

En Englænder, Mr. Rae, udtalte engang efter et Besøg i Danmark: „Danmark er det Land, hvor Landbruget staar højest, for der er Ordene blevet til Daad.“ — De Ord, der har lydt fra Højskoler og Landbrugsskoler, har her medvirket til at kalde paa Bondens Lyst til Arbejdet og hans Kærlighed til Jorden, de har medvirket til Forstaelsen af, at skulde man naa fælles Maal og fælles Fordele, maatte det ske gennem fælles Arbejde og fælles Ansvar. — Derfor kan man ikke nævne Andelsbevægelsens Jubilæum uden samtidig at nævne Højskolerne, da disse i høj Grad har deres Del af Æren for Andelsbevægelsens Udbredelse herhjemme.

„Andelssagen styrer efter Stjernerne, men ser hvor den skal sætte sin Fod,“ har en fransk Nationaløkonom sagt, og man kan vel ikke give Bevægelsen noget bedre Jubilæumsønske, end at den stadig maa se, hvor den sætter sin Fod samtidig med, at den styrer efter Stjernerne. Og maatte der stadig være Mænd i dens Tjeneste, der er der mere for Sagens Skyld end for Fortjenestens, Mænd der er parate til at tage en Dyst for den Sag, de har kær.

Hans Bruun.

Finland under Korsfanen: »Kristendom — en Religion for Mænd«.

KÆRNEORD FRA NÆR OG FJÆRN

Friedrich Nietzsche, Tidsskiftets store tyske Forkynder, slog fast, at Gud var død. Og ved *Gud* forstod han, hvis jeg da forstaar ham, Indbegrebet af det hinsidige som den sande Virkelighed, mod hvilket Jordelivet burde være en Higen og Stræben . . . Paa den kristne Moral var Europa opbygget, og naar dens Forankring i Kristendommens Gudslære, i Ansvarsfølelse over det hinsidige brast, vilde Europas moralske Grundvold styrte sammen. Nietzsche hævdede, at der ventede Europa et Hundrede Akts Skuespil paa to Aarhundreder, „det frygteligste, det mest mystiske og maaske ogsaa det paa Haab rigeste Skuespil.“

*

— Med Undren vil man faa at se, at hvor frygteligt Krigen end har hærget Livsmodet, vil det hurtigt grønnes paany i Tidens sociale Luft, næret af dens Forsorg og Løfter om gode Kaar for Alverden, men vil der staa Evighedsglans over denne Livsgrøde, Glans af en Evighed, uden hvilken Livet paa Jord ikke kan fuldkommes?

*

Der er Røre i Vandene, og Bølgeslaget vil gaa højt og længe. Stilner det af engang, vil Europas Nationer lande paa en Kyst, vi ikke kender. For os drejer det sig om at holde Danmark flydende, at være med i

Flotillen, naar den gaar i Havn. Og allerede i Dag gælder det om at kunne melde: Alt vel om Bord!

*

Anders Vigen.

Frihed, Humanitet og Retssikkerhed er Livsgoder, som de nordiske Folk sætter højt og ikke vil miste.

Frihed under Ansvar skaber Personligheder og gør Livet rigere at leve — den humane og sociale Indstilling beskytter de svage i Samfundet — og Retssikkerhed giver et Folk Djærvhed og skaber Tryghed for den enkelte Borger.

*

H. C. Henningsen.

Vi er aldrig virkelig fri, før der er Love, der befrier os.

*

Naar Menneskene er trætte og sløve, hengiver de sig til Anarki; men naar de er stærke og muntre, slaar det aldrig fejl, at de giver sig til at skabe Love.

*

Chesterton.

Et tungt Ansvar er det at høre Christi Ord og kalde sig Kristen. Stærkt taler i Dag til os hans Ord: „Herre forlad dem, thi de ved ikke, hvad de gør.“

*

Tværs gennem alle Systemer og al Verdensklogskab lyder det Livets Budskab om Næstekærlighed, der alene fører fremad — og opad.

*

Livet er, naar vi fordyber os i det, ufattelig stort, ufattelig rigt, men ogsaa forfærdende, hæsligt og frygteligt paa Vrangside, og vi har Frihedens Ansvar til at vælge.

*

Aldrig maa vi glemme, at *ethvert* Menneske er Bærer af det hellige Livs Mysterium.

*

Carl Guldagger.

Som Folket som for den enkelte er Livet en „Krig med Trolde i Hjertets og Hjernens Hvælv“, d. v. s. Krig mod alt det, der kan lamme

Folkets Begreb om, hvad det skal naa med sit Liv, hvad dette Liv er værd, og hvad det derfor kan koste.

Emil Petersen.

*

Det maa være den fjerde Højskolegenerations Opgave at forene Idealer og Virkelighed gennem en ny Erkendelse af, at Kødets ganske vist aldrig maa herske over Aanden, men at Aanden omvendt kun hersker i Kraft af, at den lever i forpligtende Forbindelse med den materielle Virkelighed. Det vil rent praktisk sige, at de Livslove, som Gud har givet os, maa anvendes paa alle fysiske, materielle og politiske Forhold.

*

O. Højstrup Jensen.

Det er blevet sagt, at Bondens Gerning er skabt af Gud selv, medens alle andre Erhverv er noget, Menneskene selv har lavet, og dette er rigtigt. Naar det derfor drejer sig om at vise Mennesker Værdien af den evige Sandhed, at et Menneske intet er i sig selv, men kun noget i Fællesskab med andre, kan der ikke findes et bedre Sted at begynde end i Bondegerningen, hvor Fællesskabet endnu har gode Kaar, for man kan nu engang ikke skabe noget af intet, men nok udbygge og udvikle noget, som er.

*

O. Højstrup Jensen.

Jag måste skicka en hälsning till årsskriften. Omgående, att den hinner med. Men jag känner mig jäktad, jag tycker, att jag intet ord äger.

Där jag satt i min fattigdom i kväll på mitt rum, kom der en elev till mig och sa, att det var någonting, som hon längtade efter att höra just nu, något som jag läst på en litteraturtimme förra året. Det var ett stycke av en dikt av Pär Lagerkvist.

Vi läste den tillsammans, och jag kände, att det var inte bara ett ord till henne och till mig utan till oss alla 1944. Här är det:

»På jorden väldigast är inte svården,
varmt, mjukt är vad som starkast är i världen.
En famn, ett sköte, hjärtats dunkla bo.
Fylld av sin värme är den djupa anden,
varm är den stilla, slitna modershanden,
är allt som kommer livets frö att gro.«

Carin Cederblad.

*

Tänk inte så mycke på att älska ditt land — i ord. Men känn med varje fiber i ditt fattiga jag att *landet älskar dig*. Bokarna lyser av skönhet och fälten susar av bröd; vinden bär havets friskhet in i ditt rum. Öppna dig ut mot ditt land! Att i barnlig tacksamhet ta emot dess gåvor, att känna dess kärlek intill döden — det ger kraften och modet. Så att du själv skall kunna giva och älska.

Lasse Englund.

*

Det evige Liv, Gudslivet, ligger ikke i Forlængelse af Livet her, men det løber parallelt med det jordiske Liv. Naar vi svømmer i Vandet, aander vi samtidig i Luften, og det er Livet om at gøre, at vi kan drage Aande i Luften samtidig med, at vi bevæger os i Vandet. Saaledes eksisterer vi i Tiden, men aander i Evigheden.

L. P. Larsen.

*

„Finalen börjar. Gud har sin mening med denne tid och vi måste vore trogna och hålla ut. Hemfrontens böner fyller åtminstone mig med et sällsynt glädje och allt er lätt och ljust.

Det betyder ingenting, om jag stupar nu eller dör några år senare; det enda viktiga är at jag har min sak klar med Gud.“

Löjtnant Ulf Segerstråle,

faldet, 28 Aar gl., ved Aunus, 29/8 44.

*

Vilket är mitt *hopp* i världshistoriens kanske mörkaste tid?

„Ave crux spes unica mundi!“

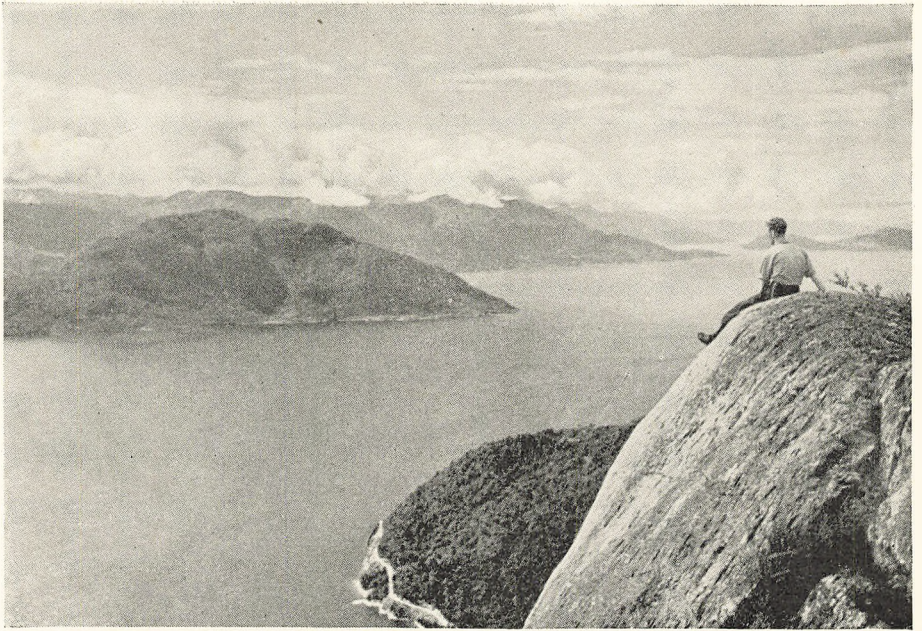
Kärlekens seger tvärigennom nederlag och kors.

En överjordisk Faders nåd och förbarmande över den vilsegångna människan och hennes sönderslagna värld.

Jag *ber* om sanning och rätt i den stora gudomliga kärlekens hägn och fostran och om fred bland människorna och de många fosterlanden på den grunden.

För at *be* och hoppas så, måste man tro på „ting som icke synas“, på „ett rike som icke är av denne världen“ och på „den kärlek som går genom världen“ tänd av lågorna från Kristi eld.

Ruth Kjellén Björkquist.

OVER NORDENS LUKKEDE GRÆNSER

BREVE FRA SKOLENS VENNER

ENDNU i Aar maa vi have et Afsnit med denne for os saa bitre Overskrift. Det rummer dog Aar efter Aar saa gode Vidnesbyrd om, at „de kan spærre med Farver og med Pæle“, og de kan lægge ydre Hindringer i Vejen for Samfærdslen mellem vore Lande; men standse Tanken, der gaar fra Folk til Folk, kan de ikke, og naar vi næste Aar vil skrive „Over Nordens aabne Grænser“, vil det vise sig, at det nordiske Ungdomsarbejde, vi begyndte i 1934, har baaret 10-dobbelt Frugt i Sindene — netop i Afspærringens triste Aar.

De Hilsner, vi bringer i Aar, er fattige mod dem de tidligere Aar. Det er stadig vanskeligere at faa Breve frem. Mange af mine naar ikke Bestemmelsesstedet og omvendt. Det er sværere at tænke de stærke, lyse Tanker, nu da vore Sind er knugede af Finlands saa uendelig haarde Skæbne, og saa forfærdelige Kampe udkæmpes inde i Tyskland selv. Dobbelt stor er vor Pligt til at holde Modet og Troen oppe paa vor Folke-Sag, der er eet med den nordiske Sag. Og herligt er det at se, hvordan man i vore Vennekredse vender sig mod Hadets negative

isnende Aand, hvorom flere Breve nordfra, i Tilslutning til Aarsskriftet fra i Fjor, vidner.

De første norske Stykker, som skal læses med særlig Omhu, er skrevet før og efter at Brevskriveren havde læst Artiklen „Kampen mod Hadet“ i Aarsskriftet 1943. — Er det svært for Jer at læse det norske og svenske, saa læs det blot to, tre Gange igennem, saa løser næsten alle Gaaderne sig af sig selv for gamle Frederiksborgere.

FINLAND

Af et Brev fra en trofast finsk-finsk Veninde, Elev og Lærerinde her, skrevet kort før den 2. Moskvaafred.

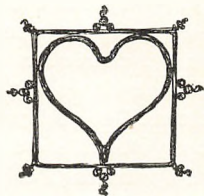
Vi oplever en stor Tid her i Finland. Vi har nu igen fundet os selv, hele Folket som i Vinterkrigens Tid. Vi kan ikke bøje os for de Fredsforslag, som Rusland har gjort os. Det er umuligt. Det er bedre at dø med Vaaben i Haand og ikke opgive vor Frihed. Den skal vi kæmpe for til det sidste. Vi i Finland vil staa for hele Norden. Jeg var i Helsinki den 6.—7., da det første Bombardement fandt Sted, og Bomberne faldt 3 Meter fra mit Beskyttelsesrum. Siden da forstaar jeg bedre end nogensinde før, at der ingen andre Muligheder er end at dø eller kæmpe. Alle Helsinkifolkene var saa tapre. Alle gamle, Børn og syge er paa Landet, og Livet gaar — uden dem — sin rolige Gang. Det er en rig Tid. Vi forstaar bedre nu Kalevalas Karelen. Hvordan det senere vil gaa, hvilken Fremtid vi faar, ved ingen. Men vi har levet, rigt og fuldt. Hele Finland er som een Slægt. Hele Norden er een Slægt. I forstaar, hvad jeg mener.

Jeg skal staa for en stor Fest, Ungdomsfest med Gymnastik og Folkedanse. Saaledes er det her i Finland. Vi holder Fest og gaar til Kamp paa samme Tid. Festen giver os Kraft til vort tunge Arbejde og svære Kamp. Saaledes er det ogsaa i Danmark. Vi Finner, I Danske kæmper for samme Sag, og sammen er vi stærke. Man tænker stort paa saadanne Dage, som vi nu oplever. Man glemmer alle smaa Tanker og smaa Stemninger. Hjertet bliver saa stort.

Jeg længes altid til Danmark og kommer, før I venter mig. Haaber jeg da har noget at give det dejlige Danmark fra Finland og Finlands Børn.

Jeg føler altid, at det er, som om den dejlige danske Folkehøjskole lever i mig, og jeg lever med den hver Dag heroppe. Kærlige Hilsener til jer alle.

.....

NORGE

30. Septbr. 1943.

Hjartelig takk for brev, som eg fekk sist på juli. Det har elles vore ein somar full av arbeid, dette og, og eg har hatt lita tid til brevskrivning. Nett no arbeidde vi med å få potetone opp or jorda. Men i går tok det til å regne, og i natt kom

snøen heim til tuns. No på ettermiddagen er han rett nok gått bort nede i dalen, men oppe i fjellet ligg han enda både tjukk og kvit. Det varslar oss om at vinteren vil helse på oss om ikkje lenge.

Morosamt var det, at du skreiv til meg om „Hadets problem“. Det har og vore mitt største problem sidan krigen braut ut — ja, for den skuld frå lenge før den tida og. Kor godt vi likevel har det, vi små nasjonane, som lyt sette vår lit til forståing, forsoning — til „ret og billighed“ — vi, som med glede kan ta fram dei gode sidone ved grannane våre, utan derfor å vera blinde for at det og finst skuggesidor både ved oss sjöl og dei. Mest kvar morgon sidan krigen braut laus, har vi til morgonsong sunge ein inderleg fin song av Kristofer Janson. Han står i Norsk Songbok nr. 348, og du kan sjöl sjå på han, eg veit du vil like han! Serleg dette verset har stiva opp alt det gode i meg og lagt ein døyvar på hat- og hemntankar, som lett vil snikje seg inn på ein i ei slik sverd og vargtid, som vi no lever i. Høyr her: „Den den solblanke dagen) spør, om du vil være glad og være ren og god, og slippe hevn og slippe had og gi de svage mod“ osv. Ja, desse orda kan vera trøynt for den einskilde i ei hard og vond tid — men vi kan sjölsagt ikkje stoppe der: Vi må finne rådböter, middel, som kan fri verda og menneska frå hatets både orsak og resultat, krigen — og skapa ei meir livgjevande forsonings ånd i dei unge ættene. Eg trur, at det er folkehøgskulen, som har skapt storparten av den samkjensla og broderånda, som rår i Norden — og eg kan ikkje annor og enklare botevon finne for framtida enn slike skular i alle germanske land. Skular, som vil gje levande kunskap om menneske og menneskeliv, folk og folkelagnad. Skular, som ikkje vil ale op ei falsk patriotisme, eller ei trong nasjonalisme — men som vil syne soga med feil og føremoner hjå kvart folk — som vil syne krig og hat og röving som det er: frö frå sjölve Djevelen. Skular, som ikkje vil leggje glorie og glans kring vondskapen, men som vil sette tingen paa sin rette plass, og nemne tingen med sitt rette namn. Med andre ord — ikkje svada og utflukter, men tiltru og ærlegdom. Ja, eg meiner, at oppgåva vår etter krigen burde vera å skapa ein ring av slike skular i alle land — skular, som først og fremst hadde til mål å skapa fred og forsoning millom folka. Dermed trong likevel ikkje høgskulen å gjeva opp det minste av sitt inste sjölv! Det var berre ei utviding av det, vi til no har kalla det nordiske: Kjenskapen til sin eigen nasjonale kultur gjer ein ikkje til kraftpatriotar, men til audmjuke menneske, som er glade ved å få, og enda gladare ved å kunne gje. Skapande menneske og ein folkeopinion, som tykte, at ikkje alle ting straks gjekk på æra laus, men som kunde ge töyg, og enda vera sterke. („Den, som töymer hugen sin, er sterkare enn den, som vinn ein by“, seier Salomo.) Eg kan ikkje utvikle dette nærare her, men eg trur du veit, kva eg meiner. Og du, som kan seie eit ord til folkehøgskulefolket i Norden, du må prøve å skapa noko i denne leia — ikkje berre for Norden (enda B. B. har sagt „hvad du evner kast av i de nærmeste krav —“), men for alle germanske land, og kanskje enda fleire. Det er i pakt med Grundtvigs ånd å få så mange som mogleg bort frå det eg vil kalle den materialsiske skuleoppfatninga, inn i ei livs-oppfatning, ei forsonings- og samhaldsoppfatning. Berre det, trur eg, vil berge gamle Europa frå döden og domen no.

*

4. November 1943.

Ja, eg visste nok det, at vi var på same bölgelengde, når det gjeld skule- og forsoningstankar. Men det var gildt å sjå det „på prent“ likevel. Det er så mange, som no går med hat- og hemntankar, som ein ikkje skulde vente det av. „Jeg

skriver mig ut av hatets forening“. sa Björnson. Ikkje fordi det er lett å elske hatet fram no, både hjå seg sjölv og andre. Men går ein inn på den lina, må ein og slå all von frå seg om, at det skal bli betre. Nasjonalist er eg og. Ikkje slikt at eg elsker den sjåvinistiske nasjonalisme, som er seg sjölv nok, og som berre eksisterar i motsetning til andre nasjonar — men den nasjonalisme, som er and-letet åt nasjonen, uttrykket for det inste og aller beste i eit folks sjel, den trur eg på. Eg har aldri greidd å sjå, at det var eit uoverstigeleg motsetningsforhold mellom denne nasjonalisme og ei human pasifisme heller. Og skal vi ha tru på fram-tida, trass alt, for verda og menneskja i det heile, lyt vi vel også tru på det store internasjonale samarbeidet. Og er ikkje den nynordiske tanken endatil eit utslag av nett eit slikt syn. . . . Med omsyn til den nordiske høgskulen er eg svært spent. Eg vil vone det må koma noko godt ut av dette arbeidet, som du der har teke opp — og er komen godt på veg med. Eg har berre ikkje fått tak til å lesa den boka, som du og nokre andre gav utt om dette emnet. Eg las noko referat i Högskole-bladet. Difor har eg enda ikkje retteleg fått orientert meg i spørsmålet. Skulen burde truleg liggje i Danmark, fordi det er Grundtvig og ideens fedreland, og fordi danskane best kan å samle seg om ein folkeleg ide. Men fram for alt må skulen vera bygd på fridom og „folkelighed“.

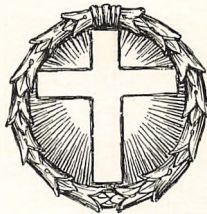
Din ven

*

Kjære C. P. O.! Hjarteleg takk for to brev. Eg gjekk og tænkte på venene i Danmark her om dagen og undrast på om di hadde glöymt meg heilt. Så kom meldinga om Sølvbrullaupslærafesten og sidan helsingar derifrå med songar o. m. Hjarteleg takk for det alt sammen. Det ströymde på meg så eg knapt kunne anda! Ja, for de må nok tru at eg gjerne vilde ha vore ilag med dykk dei to dagane, og eg tykkjer eg ser korleis sola skin gjennom vinlauvet rundt stua, og hagen lyser i bronse i solegladet. Men sjå det nyttar ikkje — ikkje ein gong å tenkje på så fager ein draum. Likevel det kjem dagar etter desse — og eg skal nok gjera meg nytte av tilbodet om eit „langt besög“, når tida kjem.

No har eg nett byrja skulen att for dette skuleåret. I går var første dagen. Hausten helsar atter ein gong frå sjölve vinteren at han er i kjömda, og så er det berre å bu seg til å gå i „opplag“ for vinteren. Vi har berre ei von: at det no snart må bera mot enden med denne forferdelege krigen. Det står ellers ingen krig på oss som bur her oppe i fjella, men det er ofte verre med dei som bur i byane, og „det er så mang ei naud å sjå“, som det står i Draumkvedet.

Dei allerbeste helsingar frå dei takksame ved.

Kjære Pip og C. P. O.! Jeg har det bra! Jeg lever jo mitt stille liv og har min faste gang til og fra forretningen hver dag. Jeg opplever ikke så meget, men alikevel föler jeg meg gla og rik. Men ofte er jeg også motlös, da må jeg söke nermere „kraftkilden“.

„Han gier den trette kraft og den som ingen krefter har, gir han stor styrke“.

Jeg ser det som det bedste, vi kan gjøre nå, det å søke nærmere Gud, be og arbeide.

Til slut sender jeg dere alle dernede de hjerteligste hilsener.

*

Kjæreste C. P. O.! I 3 mnd. har jeg nu vært ansatt som jordmor og søster på en av våre beste private klinikker her i Oslo — og liker meg svært godt! Det er ett festlig arbeid å være jordmor — å få lov å oppleve at en ny verdensborger kommer til verden. Smerterne på forhånd blir opveiet med den store glede å få ett lite barn. Det er jo det største ett menneske kan oppleve — det å bli mor og far — ikke sant?

Kan hilse fra far — han er blitt slank som en ungdom paa 20 år — men har fremdeles sitt gode humør i behold! —

Men hvordan det nye året kommer å bli? — Hvad skal vi nu oppleve av overraskelser — vi lever i sannhet i en underlig tid. Men vi har lov til å håpe at grensene snart må åpnes og freden komme til oss allesammen. Men hvordan kommer det å gå med Göteborghøjskolen?

*

Kjære dykk! Enno ein gong skal det altså bli jul med vonde tider og stengsler mellom brødr. Men så svært lenge kan det vel ikkje vare no meire för skrankane fell og frendar kan finnast.

Å nei! så eg saknar högskulearbeidet! Det er nok anna! Eit anna liv! Eit anna innhald! Ein tykkjer da, trass i alt, at ein kan få gjeve ungdomen noko å leva av. Kunnskapsstrevet har da ikkje mål berre i seg sjölv. Vonleg må det ikkje gå så alt for lenge för vi kan få ta fatt med rette arbeidet vårt att. Vi kjenner at det trengst sterkare enn nokon gong för. Både vi sjölve og ungdomen treng det. Vi gled oss til dette mötet, og vi trur det må bli ein fest og ein arbeidsdag, og vi er urolege som blodshestar framfor starten. (Samstundes som vi böyer hovudet i sorg og gjer det jamne arbeidet vårt gjennom ein lang, grå kvardag.)

Med dei beste ynske om ei god jul for dykk pa Frederiksborg og for heile Danmark — og om eit velsigna nytt år med fred og ny vokster.

Venleg helsing fra

*

Kjære alle saman! Det var ei kjær helsing som kom frå dykk: „Grundtvigs höiskole 1943“. Eg måtte straks lesa gjenom heile boka. Endå eg hadde meir enn nok å ta fatt på no före jul måtte eg sjå alt för eg la den til side. Det er undarleg med dei banda som vart knytte der nede i 1936. Dei held for livet. Og ofte kjem trongen fram etter å sjå att denne gilde staden og möta dei mange gode vener i Danmark, og serleg i dei siste månadane har tankane ofte gått nedover.

Jula er no koma. Festen over alle fester paa jord. Det er mykje som legg skugge over den no. Men vi har julebodskapen som för. Og den er rik nok til å tenna gleda og lyset i mörke. Julkvelden blir noko enklare enn för — det er mange å tenkja på. Men den blir full av tru og von for fremtida.

Det skal bli gildt ein dag å få dryfta dei problem som er reiste i årsskriftet i dei fyrste artiklane. Hadde det berre snart vorte höve til det!

Vi har det elles godt. Vi har tru. Vi har mod. Vi har vilje til ikkje gå utanom

men tvers igjenom det vanskelege. Ikkje av oss sjölve. Men af Gud. Vi har erfart 2. Korint. brev 9. 8.

Ta mot ei hjarteleg helsing frå oss alle. Godt nyår, med handslag over alle nordens grenser til felles kamp med åndens reine vapen for fridom, fred og rettferd på jord.

*

Kjære Pip! Det er slik ein vedunderleg kveld, 14⁰ ÷ og snø og stjerner i mengdevis. Slik stjernekveldar lengtar eg til Danmark, kan du tru. Ingen stad er himlen så uendelig og vakker, som der. Å, om eg snart fekk sjå att mitt 2. fedreland, og sitte under talarstolen på Fr.borg att. —

*

Kjære C. P. O. och Pip! Tusen, tusen takk for kortet. Det er så usigelig hyggelig å høre, hvordan livet på skolen arter seg. Jeg er helt beruset ved tanken på at kanskje det iår kan times meg og mange andre å komme til skolen. Ja, denne julen blir nokk preget av sorg i mange hjem. Det som holder motet oppe hos mange er vel håpet til neste jul. Så deilig at vi 9. April ikke kunde se inn i framtida.

Hilsen

*

Kjære C. P. O.! Jeg gleder meg utroelig til jeg igjen kommer til elevstevnet. Ja, at det blir festlig når vi alle kan samles og friske opp minnene fra „dengang“. Har man hat den lykke å få gå på folkehøgskole så har man oplevet ting som jo forplikter en. Jeg fikk mine idealer å leve for på Frederiksborg, jeg også, og forsöker å leve opp til dem så godt jeg kan, men jeg mister idealene av syne oftere og oftere jo lenger tiden går. Nei, til Frederiksborg må jeg jo för jo heller a kveika nytt ljøs. Hvis jeg ikke husker feil skrev jeg ifjor, at jeg hadde tatt til a lære meg nynorsk. Forleden fikk jeg mitt vitnemål om bestått eksamen. Resultatet blev ikke så fint, som jeg ventet, men jeg har da fått en ide om, hva det er, men det faller meg helt unaturlig å bruke det. Det faller så knotet å bruke det her i byen, hvor all ting er hardt og kantet, men at det hörer hjemme rundt i Bygdene er noe annet, hvor omgivelsene mere svarer til de smidige formene i ordene.

Mange hilsner fra

*

Kjære C. P. O. og Pip! Hvordan har dere det? Jeg tænker stadig på dere og andre danske venner. Det var rystende med K. M., det er som om jeg ikke riktig kan fatte det ennå. I ham har nokk först og fremst Danmark og Norden mistet en uerstattelig talsmann, men også verden har lidt tap. Jeg glemmer rent å takke for elevskriftet. Jeg blir glaere og glaere i det for hvert år for det vedlikeholder på en merkelig måte kontakten med vår „gamle“ skole. Det som gjorde nesten mest inntrykk på meg var jo at Eva er sluttet.

....

*

Kjære Pip og C. P. O.! So må de ha so mange takk for årsskriftet. Det var so godt å lesa stykket dykkar. Det var nett som det var det eg hadde gjenge å brent inne med, og no kunde vera med å ropa det utover verden. Ja det året i Danmark vert meir verdfult for meg eftersom tidi går. Hjartelig takk for alt de gav, og ha det godt.

Kjære Fru og Herr Christiansen. — Her oppe treng me mykje å bli minna om den femte böna. Me er nok alt for snare til å orsake fordöminga med at me vil rettferdighet.

Kunde me nu i ventetida få ligne til oss meir af den personlige brorskaps-ånd som me innerst inde lengtar meir etter enn me igrunnen vil vera ved.

Til dette vil Aarsskriftet hjelpe oss, og eg vil so gjerne få vera med i arbeidet for det. Inderleg takk for all god rettleidning frå Frederiksborg i denne gjestings-tida for Norden.

Eg er heime på Lista hos foreldra mine og hjelper til med arbeidet på garden. Her er litt urolig med bygning av mange slag. Men påsken som minner oss om full siger eingang, gjer og styrke til striden.

Med hjartelig takk og helsing.

*

Kjære C. P. O.! — Tusen takk for elevskriftet. Det var festleg å sjå den kjende skrifta di att. Du skriver om hatet. Ja det er uhyre aktuelt her og. Det kan vere vanskeleg nok å stenge det heilt ute for mange. Eg er og viss om at det öydelegg meir enn det gagnar.

Her i Hardanger er det ikkje lenge för våren kjem. Knoppene står store og svulmande. Graset grönkar alle böane, men dei høye fjella er heilt kvite på toppane. I går gjekk det ei veldig skrede i fjellet pa andre sia av fjorden. Den kom heilt ovanfrå. Heile fjellsia stod som ei hvit sky. Det broka verre enn av 100 fly. Da uhyret nådde fjorden, var det heilt spanande. Snömassen for bortover og piske sjö före seg. Da alt var over, låg det små snöfjell og flaut kring langt bortover.

Eg gleder meg så til sol og sommar. I påsken var eg noen dager til fjells og gjek på ski. Det gjorde godt både på kropp og sjel. Det er masse fugl i fjella nå, herlege kvite ryper flaug opp i store flokkar. For noen herlige små vesen det er. Der oppe i snøen høyrer du tilsammen med alt det andre reine og kvite.

Hjartlig helsing frå

.

*

Kjære Fru og Herr Christiansen. — God julehelg ynskjer eg alle på Frederiksborg. Her oppe er me so glade og takksame for alt de gjør, så den nordiske Folkehöjskole ved Göteborg vil bli röyndom etter krigen. Og er me ikkje ferdige for freden enno, so lid og lutres me og lengtar meir etter freden og fridomen ettersom dagane går. „Vi har en hellig seierstro, som gir oss tålsomhet og ro. Vi vet at änd er evig og liv vil alltid grö“.

Lukke og signing til arbeidet. Hjartelig helsing.

SVERIGE

Kära Pip och C. P. O. och alla forna Frederiksborgskolleger. — Nu sitter ni och har en „lang aften sammen“. Vad jag längtar till er! Jag skulle egentligen inte kunna ha tänkt mig något roligare än att ha fått spendera biljetten och resa ner för att fira Pip och C. P. O. Jag kan i alla fall ända hit höra, hur C. P. O. skryter över att han hade förstand att välja „den klogeste Kone“, och jag kan se, hur Pips ögon lyser inte bara av klokskap i det ögonblicket. Och tänk, vad ni ska skratta tillsammans: Juhre, så att han kiknar, og Laura, så att hun inte

kan tala på en lång stund, och Eva och Vagn och Karen Helle, Guldagger, Anne-Christine, Rigmor og Grete och alla de andra, som jag inte känner. Och så håller ni „Tale“, och mitt i allt skrattet blir ni plötsligt så allvarliga och stilla, att man förstår, hur dyrbart livet är. Å, vad jag tycker om er alla, och vad ni lärde mig mycket i min ungdom, som bragtes till mognad sommaren 1938.

I Augusti har jag haft tid att se på molnen och känna talldoften och fiska kräftor och plocka lingon. Ni vet väl, att kräftor nästen är vår nationalrätt. Jag har förstås inte begått kräfttiden enl. den äktsvenska ritualen med sprit och fyrverkeri, men jag har njutit obeskrivligt av att i kvällningen skutta på stenarna nere vid stranden och fånga de sprattlande djuren i håv — och att vittja burarna både på natten, när stjärnorna speglade sig i sjön, och i den tidiga morgonstunden, när de första solstrålarna glittrade på vågorna. Jag hoppas och hoppas och hoppas, att det inte ska dröja alltför länge, innan vi ser varandra. Så länge som till Pips och C. P. O.s guldbrällöp ville jag då inte vänta, men jag hoppas att bli bjuden på det också.

Må ni leva! *

Käre C. P. O. — Några rader till hälsning på det nya året. Nyåret är ju en tid av önskingar och förhoppningar och framtidstro, och jag liksom vi alla här har tänkt många, många tankar på Dig selv og Dina og Din skola. Jag hörda genom brev från ett par vinterskoleelever att Du har fullt hus i vinter, och det gläder mig obeskrivligt. Jag hoppas att vi också kan fortsätta som vanligt.

I ö. är det tunnsatt med nyheter frå skolan och vännerna, men jag lever i tankarna med så gott jag kan. Egentligen är det underligt: av ett helt liv tillbringar man några månader på skolan, och ändå blir en liten flik av hjärtat ohjälpligt kvar där.

Många, många gånger har jag haft glädje av vad jag sett och hört och lärt om Danmark, och det är roligt att kunna dela med sig av vad man vet. Alla längtar vi ju efter att kunna umgås fritt med varandra igen och ge och få. Var så säker att jag då skall försöka komma till elevmöte, antingen ni vill se mig eller ej!

PROVST C. C. HJORTKJÆR

MINDEORD AF VENNER

Provst C. C. Hjortkjær.

PAA Alle Sjæles Dag, den 2. November, om Aftenen naaede det vemodige Budskab os, at en af Grundtvigs Højskoles trofaste Venner fra Lyngby-Dagene, og tidligere Medlem af Skolens Bestyrelse, Stiftsprovst C. C. Hjortkjær, var gaaet bort. De, der var Elever paa Skolen, saavel som vi, der var fast knyttede til den i de otte Aar, han var Præst i Lyngby (1913—21), vil mindes ham med Taknemlighed baade for hans Gerning i Kirken og paa Skolen, hvor han havde sin ugentlige Time, og for det hjertelige Venskab, han skænkede os alle.

Fra sin tidligste Ungdom havde Hjortkjær følt sig draget af Højskolen og set hen til den som et umisteligt Led i Arbejdet for vort Fædrelands Liv og Trivsel; og den Følelse styrkedes under hans Præstegerning i Malt og Folding (1902—13), hvor han kom i nær Forbindelse med Askov Højskole og dens Mænd.

Skulde man give en Karakteristik af Hjortkjær, tror jeg ikke, det kan gøres bedre end ved at fremdrage nogle Linier af et Brev til gamle Elever fra Grundtvigs Højskole, som han skrev efter sin Afrejse til Sommersted i 1921, da han efter tunge Overvejelser følte, at han burde følge Kaldet fra Sønderjylland til at deltage i Arbejdet der efter Genforeningen. Han skriver;

„I mine Ungdomsaar — før og efter 1890 — var de Mænd baade i Kirke og Skole, hvis Ord har sat sig fast i mig, alle mærkede af 1864, alle bar de Danmarks Saarmærker i deres Sind. Men de troede paa, at Gud vilde læge Danmarks Saar, og de stillede sig i hans Tjeneste. Blandt disse Mænd — baade fra Kirkens, Skolens og Litteraturens Omraade — lyser nu i Eftermælet det første Kuld af Højskolens Mænd..... Ved at øse af Historiens Kildevæld blev de Haabets Mænd, i Tro til Gud og i Kærlighed til Fædrelandet, Danmark, og Sønderjylland iberegnet.

Naar vi i vor Ungdom og senere hørte disse tale, saa fornam vi Saarmærkerne i deres Sind, og saa tændte det noget i vort Sind. — Ja, selvom man er bange for Inderligheds Udtryk i vor afkølede Tidsalder —, saa vil jeg dog vove at sige, de bragte os ind i stille, hellige Løfter om, at hvis Gud en Gang vilde give os Sønderjylland tilbage, saa vilde ogsaa vi tjene ham der, hvor vi skulde, og saa godt, vi kunde.

Men Genforeningen — den førte saa mange nye Forhold og Krav med sig. Blandt disse ogsaa, at der skulde en Del danske Præster til Sønderjylland. Jeg var en af dem, der blev opfordret, og som mente, at jeg skulde følge dette Kald —, ogsaa af Taknemlighed over, at hvad jeg havde længtes efter fra min tidligste Ungdom, havde Gud nu opfyldt efter Verdenskrigens Omvæltninger. I Davids Salme 56,13 staar der: „Gud! Løfter til Dig hviler paa mig, med Taksigelse vil jeg betale Dig!“

Mændene fra 1864 havde Saarmærkerne i deres Sind. — Maatte vi fra 1920 have Taknemlighed i vort Sind. — Maatte vi alle ligne dem i at være vaagne, taalmodige og offervillige i Tro til Gud og i Kærlighed til Fædrelandet, — være Løftets Børn og blive Haabets Mænd og Kvinder i den nye, forestaaende Tid —, maaske en vanskeligere, men maaske ogsaa en forunderligere end nogen tidligere siden Kristi Tid.“

Om Hjortkjærs sidste 23 Aar i Sønderjylland skal jeg blot tilføje, at han ved Siden af sin store og meget krævende Gerning som Præst og Stiftsprovst fik en stor Virksomhed som Foredragsholder. Der er vel næppe noget Forsamlingshus i Sønderjylland, der ikke jævnligen har haft Bud efter ham, og utrættelig, som han var, kom han villigt, saa snart det var ham muligt.

Hans Død vil føles som et Savn i vide Kredse.

H. A. Rosendal.

Provst Hjortkjær var en af dem, som forbandt Grundtvigs Højskole i Lyngby med Grundtvigs Højskole ved Frederiksborg. Han havde været med i Arbejdet paa det gamle Sted, og hans kærlige Deltagelse i Skolens Ve og Vel nu var en Hjælp for os.

Provst Hjortkjær forstod sig paa Ungdomsarbejde. 1910 havde jeg den Lykke at gaa til Konfirmationsforberedelse hos ham, og det fik afgørende Betydning for min Udvikling. Ham forstod vi. Hans umiddelbare og kærlige Sind smeltede, hvad der kunde være hos os af Indesluttethed og Skepsis. Han behøvede ingen Pædagogik, han holdt af os, derfor stode vi paa ham og tog imod det Budskab, han bragte os. Han forkyndte Guds Kærlighed, og han lærte os Udholdenheden i Bønnen. De to Ting har han vidnet om hele sit Liv.

Provst Hjortkjær gjorde altid Indtryk af at være en lykkelig Mand. Det har vel været op og ned for ham som for os alle, ellers havde han ikke kunnet forstaa og hjælpe os saa godt, men det overstraaledes af Takken for at leve under Guds Varetægt. Det frigjorde ham, saa han altid kunde give og give af sit Hjertes Varme.

Og dem, Provst Hjortkjær holdt af, slap han ikke, han holdt dem fast i sin Forbøn. Den gjaldt os enkelte Mennesker, den gjaldt det Arbejde, han gerne vilde støtte. Saadan har han været med til at følge og bære Grundtvigs Højskole, vor Ven i det stille, langt borte i et travlt Arbejde, men altid med Sind og Tid til at følge os.

Gud give vor Skole saadanne Venner!

Margrethe Christiansen.

TIL GAMLE ELEVER

Ved Elevforeningens Generalforsamling i Aar blev Jubilæet saa smaat drøftet, og man fik der den Opfattelse, at det var Tanken at fejre Jubilæet ved Efteraarsmødet i 1945. Der er i Aar et andet lille Jubilæum, idet det som bekendt er 10 Aar siden, C. P. O. og Margrethe Christiansen rykkede ind som Forstanderpar paa Frederiksborg Højskole.

Jeg kommer da i Tankerne til at mindes Elevmødet for 10 Aar siden, da jeg som fungerende Formand gik og plejede Forhandlinger med C. P. O. Christiansen paa Elevforeningens Vegne, og den Efterskrift jeg samme Aar skrev til Referatet af Elevmødet, hvor jeg opfordrede gamle Elever til fortsat at staa sammen om Skolen og møde til Elevmøderne, da jeg havde faaet *Fornemmelsen* af, at vi vilde være lige Velkommen efter Forstanderskiftet. De gode Forventninger, jeg dengang nærede, er saa helt og fuldt slaaet til. Jeg har overværet alle Elevmøderne siden da, og vi gamle Elever fra Familien Begtrups Tid faar en god Modtagelse og føler os godt hjemme under de nye Forhold. Det er en stor Glæde at se den Fremgang, vor gode gamle Skole har faaet i de forløbne 10 Aar.

Meningen med dette lille Stykke skal være at sige *Tak til Forstanderparret* for Ledelsen af Skolen i de 10 Aar og Tak for den gode Behandling ved Elevmøderne og tilsidst men ikke mindst, at *opfordre gamle Elever specielt fra Familierne Begtrups Tid, til at møde godt op ved Jubilæet*. Jeg er overbevist om, at det vil glæde Fru Johanne Begtrup, og C. P. O. og Margrethe Christiansen, og at vi vil faa Lejlighed til at overvære et godt Jubilæumsmøde arrangeret af dem.

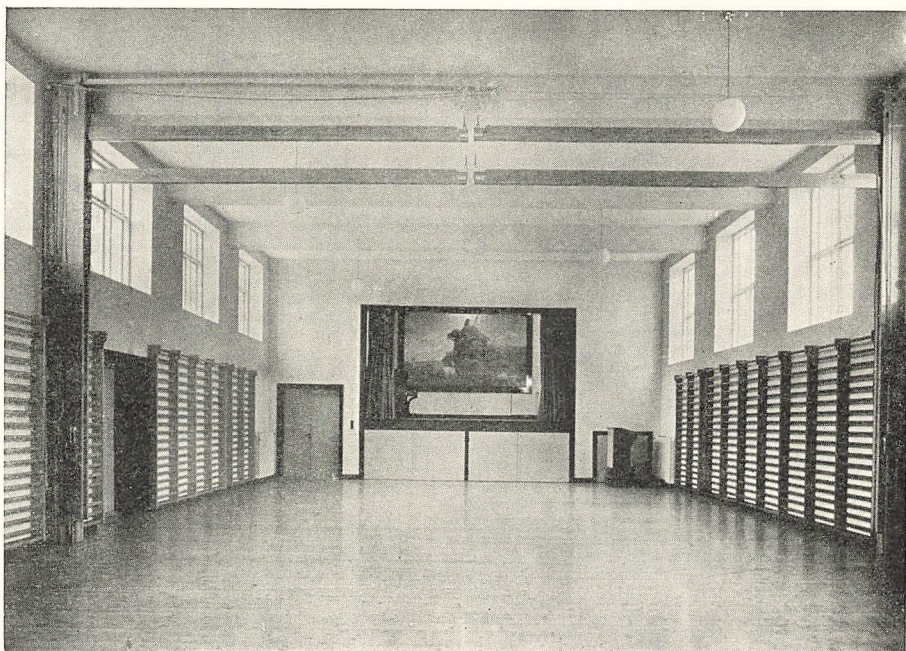
Slimminge pr. Kværkeby, d. 15. Oktober 1944.

Kristen Pedersen (fh. Kjulerup).

Fhv. mangeaarig Næstformand i Elevforeningen.

Elev 1913-14 og 1916-17.

VINTERSKOLEN 1943--44

Vinterskolen og Sommerskolen 1943—44 var de sidste „Skoler“ her før Højskolens 100 Aars Jubilæum begyndte, og før det nye Hundredaar af Højskolens Historie sætter ind. Det var Skoleåret mellem den 29. August og 19. September. Samme Spænding over Skolelivet som de sidste Aar, samme Undren over, at vi, alt som Forholdene strenges, kan vedblive med at holde Skole og forme Skolelivet fuldstændig frit indefra, som vi mener, vi kan forsvare det for vor Samvittighed. For mig blev det en ganske særlig Vinter, fordi jeg faa Uger før overhovedet ikke kunde tænke mig den Mulighed at kunne være med af Grunde, som mange af jer kender. Men Indmeldelserne strømmede ind i September og Oktober som sædvanlig. Saa maatte jeg vel ogsaa komme hjem — som sædvanligt.

DAGLIGT ARBEJDE, ELEVINITIATIV, JANUARSTUDENTER

Det var en stor og gæv Flok at se ud over, da vi den 4. November om Morgen begyndte med en kraftig Opsang om, hvad Vinteren skulde bringe. Hvordan Elevflokkens geografisk var sammensat og m. m., er fortalt i sidste Aarsskrift, og det vidste vi paa Forhaand, men hvordan de var at arbejde med, opdagede vi først efterhaanden. Det blev, tør jeg sige, en stor Arbejdsvinter, helt som alle vi Lærere ønskede os den. Jeg husker, at jeg, ligesom Aarene før, havde lidt ondt ved at vinde med i Vikanbogen. Der var saa meget, der skulde fortælles og forklares i Foredragstimerne, der var saadan en Iver efter at drøfte Tingene deroppe

i Salen, at jeg ikke tog mig nok Timer til mine ellers saa kære Dobbeltsider, men en Del fik vi dog noteret ned, deriblandt flere helt nye Sider. Oldermannsholdet og Nordisk Hold sled i det, saa det var en Lyst — ikke mindst naar vi een Gang om Ugen havde Studiekredsøvelse i „Nordiske Muligheder“ og flyttede om paa Borde og Bænke, og hede Dispytter udspandt sig (ikke mindst om nordiske Grænsespørgsmaal — hvor jeg selv afgjort kom i Mindretal), især naar Grüner gik skarpt imod mig til alle Deltagernes Glæde. Det samme gjaldt „Kaminstuepassiarerne“. Især husker jeg, da Højstrup og Grüner tog de gamle Vikings Parti mod min forvovne Paastand om, at der var sket Fremskridt siden Regnar Lodbrogs Dage, da der hverken var Landbrugskandidater eller Premierløjtnanter. Og som i mine Timer blev der arbejdet i alle Lærernes Timer, men jeg husker jo bedst mine egne og beder Lærerkredsen bære over med denne naturlige Ensidighed i Aarskriftet.

*

Ja, det var ogsaa en Vinter med usædvanligt stærkt Initiativ i Elevskaren — noget, der ret er efter vort Hjerte. Vi havde en Sønderjydske Klub med 14 Dags Stævner for Medlemmer og 14 Dags Møder for alle, der vilde være med. Vi havde et Maanedssblad „Skræp“, der laa højt over Middelvandstand i Retning af Idé-Debat, og vi drøftede stærkt at faa oprettet et Elevblad for alle gamle Elever.

Preben Grüner.

Som noget nyt fra denne Vinter maa jeg mindes „Oldermannsholdet“, med fire, der skulde have udvidet Højskoleundervisning, noget, vi ikke har haft saa udpræget, siden de nordiske Elever blev borte for os i 1940. Her holdt vi Foredrag for hinanden, ofte to Timer i Træk, for saa systematisk at blive „skaaret ned“ af de andre i et Par ikke mindre interessante Timer, en helt ny Arbejdsmaade, som vi maa fortsætte med i de kommende Vintre. Oldermannsholdet synes netop i disse Aar at skulle vokse, da Askov melder fuldt Hus halve eller hele Aar forud.

I Januar Maaned voksede Oldermannsholdet til 6, idet to teologiske Studenter, Erik Larsen og Børge Hellested, var med paa Skolen og med Lyst og Iver tog Del i alt, hvad vi havde for. Meget gerne havde vi beholdt dem, for de var helt rigtige, vidt forskellige som de var, den ene folkelig og djærv, den anden klar og skarp i Tanken, begge levende med i Kammeratskabet.

Førend jeg forlader det daglige Arbejde, maa jeg sige et Par Ord om vor tredje „Folk og Værn-Mand“, Preben Grüner, ung Premierløjtnant. Han fik et stort Særhold, især i 2. Omgang, og var en straalende Debattør og altid rede med kortest Varsel til at give os en Oversigt over den aktuelle Situation — altid fuld af overraskende Bemærkninger, ofte stik mod, hvad vi ventede og haabede, han vilde sige. Han har faaet mere Ret i et og andet, end vi troede dengang.

Hver sin Lyst. — I Pausen (Kronborg).

Hjørdis undsiger Ørnulf.

Det største i det mindste.

Kattekongen leve!

VENNERS GÆSTEFOREDRAK — DE STORE AFTENER

Som et organisk Led i vort daglige Arbejde kom ogsaa i Aar vore „Kronvidneforedrag“, Mænd, der staar midt i det praktiske Arbejde eller de Livsforhold, vi især i Samfundslæretimerne fortæller Eleverne om, og som derfor paa en særlig Maade kan illustrere vore teoretiske Fremstillinger med Virkelighedstale. Hertil hørte i Vinter vor Formand, Ligningsdirektør H. C. Henningsens Tale om Skattevæsenets Ordning, baade om, hvordan den er og hvordan den kunde være endnu bedre. Kaptajn Otto Olsen fortalte os om vor Hærordning og Mulighederne for et dansk og nordisk Forsvar og Kaptajnløjtnant Clas Hastrup om den danske Flaades Historie.

Disse Samfundsforedrag sluttede som sædvanlig med Repræsentanter fra de store politiske Partier, som vi i de senere Aar — med uhørt, men højbelønnet Dristighed — har hentet allerøverst oppe fra. Folketingsmand Axel Møller fortalte om Det konservative Folkepartis Samfunds- og Livssyn, Minister Knud Kristensen om Venstres, forhenv. Minister Bertel Dahlgaard om de radikales og Minister Alsing Andersen om Socialdemokraternes. Foredrag, der alle gik i Dybden og viste Alvoren bag Døgnets og Aarets Politik, og som gav Eleverne stærke Indtryk af Mænd, der med det største Ansvar havde staaet paa ansvarsfulde Poster i de senere Aar. Det blev store Aftener hver paa sin Vis, efterfulgt af en lang Spørgetime, hvor det ikke altid var lige let for varmbloedige politiske Ungdomsforeningsmedlemmer at træffe den parlamentariske Tone; men det var Aftener, hvor der skete noget — som ved den politiske Samfundslære overhovedet — i Retning af, at de unge fik videre Horisonter, end det politiske Foreningsliv i Almindelighed giver.

Som sædvanlig sluttede Holger Schrøder hele vor Vinterskole af med sine fire Foredrag om „Storkapitalismen og det grundtvigske Syn“, eller rettere om denne Verdens Herre og alle hans Gerninger og alt hans Væsen, og om, hvor Livets Vej gaar midt gennem alle de magnetiske Uvejr, som gør Livet saa svært for de fleste. Fire Foredrag, der højskolemæssigt ligger mere centralt end de fleste andre, og som siger de unge, hvad vi med hele Vinteren vil have sagt dem, men paa en æggende og vækkende Maade, jeg ikke selv magter.

Ved Siden af disse Aftener, der er faste Led i Undervisningen, har vi andre Aftener, der ligger mere frit, Maanedsmødeaftener eller helt fri Foredrag om Tidens store Spørgsmaal. Som det mest chokerende i Kaj Munks-Forstand maa jeg nævne Politibetjent, Frk. Lilliowitz' Aften. Med en djærv Sandfærdighed og en Realisme, der tog fast om Nælderne, førte hun os ind i Storstads-Elendigheden bag Villa-Kulisserne og lod os se og forstaa, hvor svært Livet kan forme sig for Børn og unge. Som der var stille i Salen, mens hun talte, og som vi forstod, at moralsk Elendighed ikke blot er et socialt Fænomen, men et almenmenneskeligt Problem saavel blandt velstillede som blandt fattige. En mørk Baggrund for en stærk kristen Bekendelse til sidst, som gjorde et ikke ringe Indtryk paa mange af os. — Som flere Gange før kom Laus Kenholt og talte om Nordisk Retsbevidsthed, et Foredrag, som jeg personligt aldrig bliver træt af at høre og Eleverne heller ikke. — Historisk blev for os Hal Kochs Foredrag, en ganske improviseret Tale, holdt under en Kaffevisit herude om en Sag, det sociale Samarbejdes Sag efter Krigen, en social-national Tale, som faa Uger efter satte alle Danmarks politiske Penne i Gang. — Et levende Billede af Falk Hansens Liv og Færden blandt Samfundets sværest stillede Mennesker fik vi gennem hans —

ogsaa improviserede — Tale ved vort Julemøde, da han fortalte om, hvor bitterligt tungt Livet kan forme sig for andre, om hvordan al anden Hjælp kan glippe undtagen een.

Ja, saadan hjalp vore Venner i og ved København os Gang paa Gang i Vintrens Løb, i Aar som tidligere Aar.

»HÆRMÆNDENE PAA HELGELAND«

En Hovedbegivenhed af en helt anden Art var vor Opførelse af „Hærmændene paa Helgeland“, et Drama, der, som alle gamle Elever forstaar, ligger overmaade centralt for vor Skoles nordiske Syn, da Ibsen i Sigurd (Favnerbanes) og Dagnys Sejrr over Hjørdis-Brynhild jo viser den kristne og nynordiske Aands Sejrr over det oldnordiske Sind, det, vi kalder Sjæle-Raastoffet, hvoraf de nordiske Folk er fremgaaet. Pip, der selv i sine unge Aar har spillet Hjørdis paa Askov, vil nu fortælle om sine gæve Komedianter.

*

„Gennem 15—20 Aar har jeg haft den Glæde hvert Aar at instruere et eller to Skuespil. Det har været en af mine største Glæder, og jeg bilder mig ind, at det er mere udviklende end lige saa mange Timers Literaturundervisning at leve sig helt ind i en Rolle i et værdifuldt Skuespil. Hver Gang har jeg oplevet, hvordan Eleverne evnede at give Udtryk for Følelser og Egenskaber, som vi ikke kunde vente, de forstod, at de kunde fylde de store og skønne Ord, saa de fik Liv for Tilhørerne. Til næsten hvert Skolehold hører der Skikkelser, som vi ikke kan glemme — Jardebjergs Margrethe, Ninas Borghild, Karens Fru Bramslev og nu Aase Kaads Hjørdis, for blot at nævne et Par Kvindeskikkelser.

Men desværre har jeg faaet en Kæbehule, som er Modstander af Komedieme. Emil er kommet i Direktørstolen, og i Vinter havde jeg min foreløbig sidste Optræden som Instruktør og valgte derfor et af mine Yndlingsstykker, Ibsens „Hærmændene paa Helgeland“. Du faar aldrig en Hjørdis, sagde de andre — men det er nu min Erfaring, at man har hvert Aar baade Brynhilder og Gudrun'er paa Skolen, blot de vil melde sig. Det gjorde de — kun to Piger, og de var typiske for hver sin Kvindeskikkelse. Værre var det at vælge de mandlige Hovedpersoner, der var 2—3 Aspiranter til hver Rolle. Vi holdt Prøver saa strengt som paa noget kongeligt Teater og konkurrerede i Fælleskab, til vi fik en god Personliste. Vi tog fat i god Tid, saa Rollerne kunde ligge i Sindene før Jul.

Efter to Prøver oplevede jeg, hvad jeg aldrig havde været ude for før: de gjorde Oprør. Det var for svært. Frem med et let Smaastykke. Men vi fortsatte, og da det gik op for dem, hvordan det tog Form for hver Prøve, var de ikke til at standse. Bedst som man færdedes paa Gangene, hørte man Sigurd Thodbergs og Aase Hjørdis' Kamprøster — og Dagens Omkvæd var Ørnulf Mosumgaard's Vers (med tilhørende Taktslag!): „Jøkuls Æt skal Jøkuls Bane volde Ve paa alle Veje“ og man maatte se ind i Haralds gode Øjne for at komme bort fra, at han var en listig og hævnerrig Kaare Bonde.

Hjørdis dominerede det hele. Hun fyldte Scenen. Æggende og inspirerende virkede hun paa alle de andre. Øjnene lynede, de sorte Krøller bruste under Hovedguldet. Stemmens Kraft og Mørkhed fyldte med Lethed Salen. Hun var som en spændt Buestreng, hvorfra Pilene stadig foer. Naar det i Aar — alle andre Opførelser ufortalt — blev særlig godt, var det ogsaa fordi alle lærte deres Roller til ug, saa snart de var gennemgaaet med dem — vi kunde straks arbejde uden Bøger,

saa der var Tid til, at det kunde blive en virkelig Tilegnelse. Jeg har kun een Gang paa Frederiksborg haft en mere ivrig Skuespiller, men han er ogsaa nu paa Det kongelige Teaters Elevskole, det var Peter Elnegaard i „En Fallit“.

Emil havde rullet sig ud paa det pragtfuldste med Dekorationer. Først en Graavejrsdag med hængende Skyer over Klippestranden med de mangefarvede Kampesten, ret en Uro-Baggrund for Hjørdis' Fremtræden. Og til sidst, da Hjørdis dræber Sigurd og siden springer i Havet, en Uvejrhimmel, der sammen med Maskinmændenes Lyn og Torden og Vindenes Hvinen, var som et Springbrædt for Hjørdis' Rædsel.

Men lige saa vigtig for Helheden var Erlings unge Iver og Knud Johs.' stilfærdige Varme — lige saa svært at fylde med Indhold som de store Raab. Husker I, hvordan Erlings Haand prøvende fulgte Sværdets Æg, hvem af jer tvivlede paa, at det kunde spalte en Uldtøt mod Strømmen! Eller Knud Johs.' Pavser, da Sorgen overvældede ham. Og saa husker vi Annelises Barnestemme som en lille lys Flamme i alt det mørke. Det blev en herlig Slutsten paa mine mange Skuespilglæder. Prøv det samme, hvor I har hjemme! Er der ikke en Lærer eller en anden ivrig Literaturelsker, som I kan faa til Instruktør? Husk, at det lige saa godt kan være en Kvinde — og de er maaske de mest taalmodige til at blive ved og blive ved. Lov dem fra mig en rig Belønning for deres Møje! I skal være unge og glade og udfolde jeres Evner trods Tidens Mørke. Er der nogen bedre Fornøjelse end at faa Lov til at sige alt det, som fylder og bryder paa hos en gennem en stor Digers Ord? Noget skabende er der i hver af jer: at kunne fylde disse Ord med Indhold, naar I har tilegnet jer dem, saa det er blevet jeres egne Ord. I bliver ikke Skuespillere ved det, men I bliver rigere Mennesker, som faar en dybere Forstaaelse af Digtning, I bagefter vil møde.

Tak, alle mine Skuespillere fra de mange Aar, fra Ragnhild Fredslund til Anna Bruun og Aase Kaad, for inspirerende Samarbejde!”

Stykket blev opført 3 Gange, ved Elevfesten, ved Forældrefesten og for Egnens Unge, og kun een Gang før har det gjort saa ondt i mig at se Tæppet gaa ned for sidste Gang for et Skuespil. En Helhed skabt gennem en mægtig Viljensanspændelse af en stor Digter, af Instruktør og Skuespillere og af Theatermaler falder denne Aften fra hinanden — for at leve videre som et stærkt Minde i Hundreder af unges Sind.

C. P. O. C.

SOMMERSKOLEN

Den 3. Maj og den 3. November bliver ved at bevare sin stærke Spænding, selv om man har været paa en Højskole hele sit Liv. Vi glæder os, men vi ved, at vi ikke kan beregne, hvordan det vil gaa, vi kan ikke forud ordne alt, saa det glider af sig selv — for vi har erfaret, at hvert Skolehold har sit Præg, man kunde fristes til at sige, at hvert Hold er en Personlighed. Naar vi møder Eleverne rundt om, kan vi derfor ikke lade være med at spekulere paa, hvilket Skolehold de var paa, og først naar vi husker deres Kammerater og deres Holds „Personlighed“, har vi helt faaet fat paa, hvem de er, og hvad vi ganske særlig har fælles med det Hold. Det hænder ofte, at vi kan sige om en Elev: bare hun havde været her Sommeren før, og det behøver ikke at betyde, at den Sommer var bedre, men at den Elev vilde have fundet sig særlig godt til Rette med det Skoleholds „Personlighed“. Dette er ogsaa Forklaringen paa, at nogle Højskolefolk altid synes, at „det sidste Hold var det bedste“. Det er for saa vidt rigtigt, som hvert eneste Hold har sit særlige og stadig noget nyt, som kendetegner det. Derfor kan det aldrig blive en Trædemølle at arbejde i Højskolen. Det er altid nyt og spændende.

Et Holds „Personlighed“ er dels præget af Tiden, dels af, hvordan de enkelte er, dels af, hvordan de kan falde sammen til en Helhed. Det kan blive en Kamp mellem de 3 Ting, eller de kan støtte hinanden.

NYE VANSKELIGHEDER — NY HJÆLPSOMHED

Naar vi ser tilbage over de Hold, vi har haft under Krigen, maa vi sige: Tidens Præg har været en Hjælp i vort Arbejde. Selv om de fleste af vore Elever kommer fra Hjem, hvor man ikke behøver at være bange for at komme til at mangle Føden, saa lukker de ikke Øjnene for det, som sker, og der er ligesom kortere Vej end før ind til Livets Grundspørgsmaal. Tiden har lært os at indse, at det, hver af os oplever i vort daglige Liv og Arbejde, er en Del af meget større Ting, som bevæger Verden, og som pludselig kan stille enhver af os overfor Liv og Død. Vi faar hurtigere end før Kontakt med hinanden i Foredragssalen, vi kommer hurtigere i Gang over hele Linjen. Kunde vi nu blot bevare dette, naar lysere Tider kommer. Det, som Tiden har bragt af godt, har de enkelte altsaa taget imod eller i hvert Fald lyttet efter — og det har hjulpet til at skabe Helheden. Og saa den anden Side af Medaillen: alle de praktiske Vanskeligheder, som undertiden er større her i Storbyens Nærhed end ude paa Landet, hvor de fleste kommer fra. Alt i alt har de taget dem storartet. Vi har faktisk ikke haft Vanskeligheder fra Elevernes Side, men kun Hjælp. Det kulminerede — haaber vi! — i Sommer, og det gav dette Pigehold sin „Personlighed“, det vil altid staa for os som „det hjælpssomme Hold“.

Vi kunde, som saa mange andre, ikke faa den nødvendige Hjælp i Huset til Maj, men de, som var her i April, vil kunne sande, at jeg ikke var saa nervøs over det, som der kunde være Grund til. Jeg var saa sikker paa, at Eleverne vilde forstå Situationen — og jeg blev ikke skuffet. Tværtimod.

De sidste Par Uger før 3. Maj havde jeg travlt med at beregne alt Arbejdet, for at det kunde blive fordelt helt retfærdigt og paa en saadan Maade, at det ikke skulde skade Undervisningen. Det blev da til, at hver Elev skulde hjælpe 3 Timer daglig i Fritiden i 1 Uge. Vi begyndte med Delingsførerne, for de faar jo travlt senere, og selv de „mindre raske“ fik deres Job med Bærplukning e. l. Heldigvis blev 5 af vore „rigtige“ Piger, og de 2 nye var gamle Elever. Og det gik storartet. Det klappede fra første Opvask til sidste Rengøring. Jeg bliver varm om Hjertet ved Mindet om Morgenerne, naar jeg Kl. 6 gik ind paa 2. Sals Gang og altid fandt Hjælperne parat til at gaa i Gang. Altid med venlige Smil til mig og altid ivrige efter at gøre Arbejdet godt. Og naar vi var færdige 10¹/₂ om Aftenen — de samme glade Ansigter. Det gik let og glat, fordi alle tog det naturligt og selvfølgelig, at de maatte tage det lille Nap med. Og hver Uge syntes vi: Mon ikke denne Uges Piger alligevel er endnu flinkere end de foregaaende? Jo, for jo mere huskendt de var, jo nemmere blev det. Til Elevmødet mærkedes det ganske særligt. Det var et ordentligt Tag at tage, og trætte var vi bagefter, men — sikke det gik!

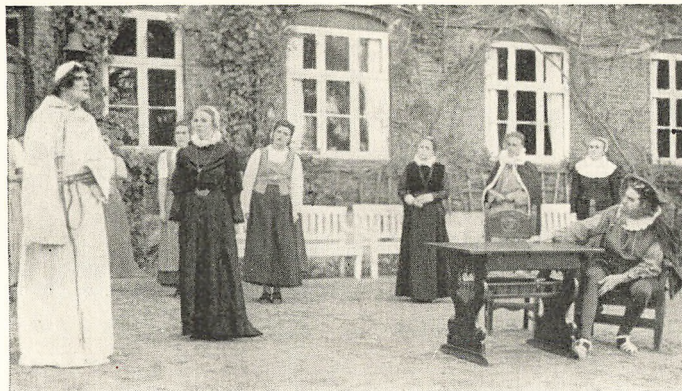
Vi maa haabe, at det ikke bliver nødvendigt at gentage denne Arbejdshjælp, men — kære Piger fra 44 — jeg vil savne det! Naar jeg saa jer i jeres huslige Arbejde, altsaa ved jeres egentlige Arbejde, kom jeg til at kende jer meget bedre. Ordsproget har Ret: Pigen skal ses i Dejgtruget mere end i Springdansen!

Der er saa mange Ting nu, som kan gøre en ængstelig for, hvordan det skal gaa Ungdommen og hvordan de skal evne det Genrejsningsarbejde, som ligger for. Men der er ogsaa andre Ting, som giver én Haab, og det bedste, jeg har mødt i den Retning, er Sommerpigernes sunde Arbejdsindstilling.

Der har aldrig været en Flok Elever, som har kendt Huset ud og ind som Pigerne i Sommer. Fart og Morgenduelighed og Samspil blev Kulør paa Tilværelsen. Naar der alligevel er en Flok oppe hver Morgen, er der mange andre, som vil

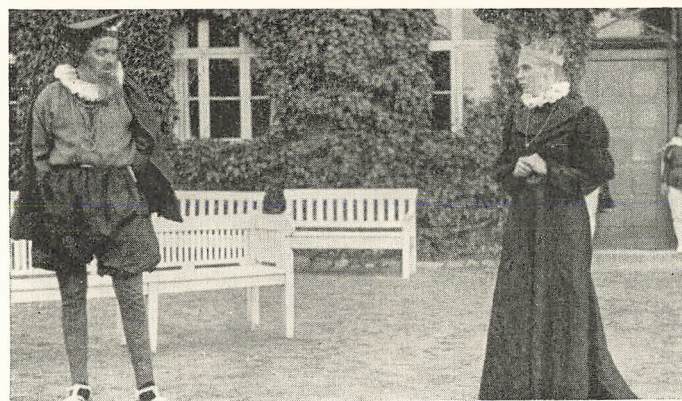
De sidste paa Skansen — »Førnispigerne«.

Tak, Dr. Martin, for Hjertefred og Glæde.

Køkken-Karneval.

Kr. 2: I her, Elisabet!

i Gang med deres Arbejde — nu er der ingen, som ynker Delingsførerne, naar de begynder 6 $\frac{1}{2}$. Og det var ligesom lettere at holde Rummene ordentlige og hyggelige end ellers. Jeg er ikke i Tvivl om, at det var fordi alle var medansvarlige. Højstrup omgaas med Planer om en Arbejdsskole. Han er Fyr og Flamme for det, og det er det eneste rigtige. Og jeg maa sige, at det, der blev vundet i Sommer, kunde kun forstærke hans Indstilling: Skolen blev mere end ellers et Hjem, der var intet Skel mellem jeres vante Arbejde og Skolearbejdet, og der er nu en Gang ikke noget, man lærer hinanden saa godt at kende ved som at arbejde sammen. Foreløbig tror jeg ikke, man skal gøre det under vores Skoleform, naar det ikke er paakrævet, men er det nødvendigt, ved vi nu, at det kan blive en Værdi.

UDFLUGTER I EGNEN OG GÆSTER HJEMME

Vejret var i Aar helt rigtigt: vi frøs i Maj, for at der kunde komme et varmt Logulv til Høsten, men eftersom Sommeren steg, voksede Varmen, saa Musiklejr og Elevmøde kunde klare sig med faa Tæpper. Turene tog vi i første Halvdel af Skolen. De maa nu indrettes som Togrejser, da det er galt med Gummien. I Maj naaede vi til Fredensborg. Vi var i Asminderød Kirke og spiste Madpakkerne i Kroen, inden Slottet blev beset. Og paa Kronborg, hvorfra vi kan skimte Kärnan og Taget paa Slottsvångsskolan, hvor vi i Fredstid har vor Lejrskole. 5. Juni cyklede de fleste til Helsing, men vi var dog en lille Flok cykleløse, der maatte med Toget. Vi blev modtaget med stor Gæstfrihed af Helsingegnen og fordelt i Flokke rundt i Gaarde og Huse. Senere mødtes vi i Kirkeligt Samfunds Hus, hvor C. P. O. talte, og hvor Sangkoret for første Gang i Aar optraadte udenfor vor egen Sal. Det blev en herlig Dag, hvor alle havde været det bedste Sted. Saadanne Ture er en stor Værdi for Eleverne og for os. Det bøder lidt paa, at vi er saa bundet, at vi ikke kan komme ud til Folk, som vi gerne vilde. I Helsing føler vi os hjemme. Vi skylder ogsaa Søborg og Jørlunde Tak, fordi de vilde have taget imod os, men vi maatte opgive det, det gaar vist ikke, før vi kan cykle igen. Københavnsturene maa altid rette sig efter Teatret, og der var vi heldige i Sommer. Det lykkedes at komme i „det kongelige“ til „Himmelspillet“ og i Fri-luftsteatret til „En Skærsommernatsdrøm“. To fine Oplevelser! Og vi var hos F. D. B., paa Raadhuset.

Besøget paa Diakonissestiftelsen (efter at Søster Elna havde besøgt os) hører altid til det, Eleverne er mest optaget af: det store, moderne Hospital (og Køkken), den herlige Have, de mange Hjem deromkring og Søstrenes stærke Fællesskab om Arbejdet.

Det er en Vinding nu under Krigen, at her ikke kommer flere Gæster, end at vi kan være glade for at tage imod dem og kombinere deres Besøg ind i Skolearbejdet. Til de faste Fester hører Askovsøndagen, sidste Søndag i Maj, hvor Forstander Arnfred gør os den Glæde at tale hvert Aar. Vi vil gerne, at vore Elever skal møde Askovs Forstander — det kan ikke undgaas, at vi ofte taler om Askov, vort gamle Hjem — og vi er glade for, at der stadig kommer en saa stor Flok Askovitter, som Huset kan rumme, selv om de ikke kender os. Naar man har været paa Højskole, er det noget af et godt Gensyn ogsaa at komme paa andre Højskoler. Husk det! Slut op om jeres Egn's Højskole, selv om I er Frederiksborgere!

Den 2. Juni havde vi Besøg af Lokomotivformændenes Oplysningsudvalg med en stor Flok Lokomotivfolk. Det var meget fornøjelige Folk at have „en Dag paa

Højskole“. Det gik Slag i Slag med Foredrag og Sangtime og Kaffeboard med Taler. Vi fik den Glæde at se et Par af dem igen til vort nordiske Kursus i August.

Sommermødet holdtes allerede den 11. Juni sammen med D. N. U. Her talte Dr. Johan Wöller om Norden, saadan som en Dansker, der har levet i en fremmed Verdensdel en Menneskealder, kan se paa det med nye Synspunkter, og Oscar Geismar talte om Kaj Munk og hans Forudsætninger: Shakespeare, Oehlenschläger og Ibsen. Om Aftenen havde vi Premiere paa C. P. O.s og Ruds „Renaissance“. Det var tidligt at skulle have Komeden parat, saa Teaterdirektør Petersen havde ordentlig travlt. Men Menuetten blev traadt som ved alle vore Skuespil, og Rose Page løb over Scenen som en anden Puk!

*

17. Maj fik vi et storartet Foredrag om Hjælpearbejdet i de krigsramte Lande, som gav Eleverne stor Lyst til selv at være med. 15. Juni havde Sønderjyderne helt ordnet Festen. De fortalte om Genforeningen, læste op og sang — og de havde dog kun gaet paa Foreningshold 1½ Maaned.

MUSIKLEJR, FORÆLDREFEST OG FARVEL

Musiklejren arbejdede i Aar mest med danske Sange, de 3 nykomponerede, men „det store Nummer“ var et Kor med Solo og Orkester fra Glucks Opera „Orfeus og Euridike“. Hele Musiklejrens Grundstamme var mødt op, og Orkestret havde som Gæst Violinisten Eivind Andersen, som ogsaa spillede for os alene. Fru Andersen, som er Søster til vores „Karen (Østergaard) Kontor“, blev placeret ved Klaveret, og der blev hun. Det var et Held, at vi havde baade Eivind Andersen og Hjelmborg. For Grytter maatte krybe til Køjs og laa næsten hele Tiden. Men de to andre hængte i, og Koncerten blev storartet. Grytter svedte, saa Sygdommen blev drevet ud. Schultz var her kun om Søndagen. Lørdag havde han Premiere paa en Klaverkoncert med Orkester i Tivoli, og samme Nat blev Tivolis Koncertsal sprængt i Luften og Schultz' Noder med. Han tog det beundringsværdigt. I hører vel hans Ting i Radioen, Sommerpiger? Men nu nærmer vi os Elevmødet, se hvad C. P. O. og Højstrup skriver derom.

Kan I huske Dagen efter Elevmødet? Der er ryddet op, og nu er der ganske stille. Naar man sidder paa en af Bænkene foran Huset, hører man ikke en Lyd. Alle sover. Det er næsten, som om Luften staar stille, den ogsaa. Søvntrukne lister vi ned til tidlig Aftenkaffe, og saa rigtig til Køjs.

Men næste Dag er vi friske igen. Nu gælder det at benytte hver Time, for der er kun 14 Dage igen.

Den sidste Søndag havde vi Forældresøndag, og trods Trafikvanskelighederne var der mødt 72, og de var baade fra Jylland og Fyn foruden Lolliker og Falstringer, som vi nu synes bor ganske nær ved, og vore egne Sjællændere. Forældrene oplevede næsten en hel Elevmødedag, og Udstillingen var vokset betydeligt siden Elevmødet. Det har været et helt Kunststykke at faa samlet Materialer til Haandarbejdsundervisningen, og saa meget som før Krigen kan vi ikke mere præstere. Men vi faar da Vævning ogsaa næste Aar, og nok Stof til at lære paa har vi endnu. Men Kaffeduge bliver der ikke mere af under Krigen.

Og saa var de 3 Maaneder gaet. Der er saa mange gode Sider ved at blive ældre. En af de Ting, jeg har lært, er at kunne være mere glad end bedrøvet ved en Afslutningsfest. Før tænkte jeg kun paa, at vi skulde skilles, nu føler jeg en dyb Taknemmelighed over, naar det er gaet som i Sommer, at vi har haft det

saa godt sammen, vi har arbejdet saa flittigt og dygtigt sammen, og ingen Mislyd har plettet Sommerens lykkelige Samvær.

Endnu engang maatte Eleverne redde os ud af Kniben. En Flok maatte blive her til 15. August og hjælpe med to Kursus og med Hindbær, Hindbær, Hindbær! Og nu, Piger, kan jeg hilse jer fra alle Salene og alle Elevværelser og Gange, som disse Kammerater skurede og ferniserede, inden de forlod os. Rent er her. Og derfor kunde vi herhjemme arbejde — travlt ganske vist —, men roligt uden Overanstrengelse Efteraaret igennem, saa Oplagene er i Orden og alting velforberedt til Vinterelevernes Komme.

Tak, alle I gode Hjælpere! God Lykke med jeres Arbejde, hvor I færdes nu!

Elevmøde og Generalforsamling.

Elevmødet er nu forbi, Aarets skønneste Skolefest. Straalende Solskinsvejr efter en lang Regn- og Graavejrstid. Ro i København efter en Urostid, der havde bragt Elevmødet i Farezonen. Saa Glæden over, at det kom i Stand, var dobbelt. Henved 400 Gæster, solbrændte, saa det var en Fryd, især Karlene. Da de sidste Dag gjorde Gymnastik paa Plænen Øst for Skolen, var de som en Bande Malajer at se. Fra hele Landet var de kommet, fra Vendsyssel og Thy og Tønder-Kanten, en Mængde Sønderjyder og — fra Femø. Jo, der var indbyrdes Gensynsglæde over hele Linjen og Snakken, og Klapsalverne ved de lange Borde i den overfyldte Gymnastiksal var vældige.

Hvad der skete? Rent ydre set skete der det, at der blev holdt 5 Foredrag, gymnasticeret af 4 Hold, opført 2 Skuespil, afholdt to Auktioner og holdt een Kaminstuepassiar paa 3½ Time — foruden det i formel Henseende vigtigste, men ak, svagest besøgte, Elevforeningens Generalforsamling — og saa den store Middag.

Pip lagde for med en Tale om Tidens Tempo og Arbejdets levende Stilhed, den, Landmanden, Haandværkeren og Husmoderen har i rigt Maal, men som Industriarbejderen maa savne — indtil han begynder Sliddet i sin Kolonihave. Udgangspunktet var Henriques Bog „Ingen Vaaben, ingen Rustning“. — Guldagger talte i Kirken Søndag Formiddag.

Jeg talte Søndag Eftermiddag om Verdenskrigens store -Ismer, der sprang som renest Kilde, men munder ud i Krigens lede Mudderstrøm, og Kristendommens Forening af Frihed, Lighed og Broderskab, der paa Jordens Valpladser tørner sammen i forfærdelige Blodbade. — Juhre talte om Odin som Udtryk for Folkeandaen, en Tale, der vilde have frydet Aage Møller, og dog var den 100 pct. juhre'sk. — Emil talte om Undergangs-Angsten hos Henrik Pontoppidan og om hans strenge Syn paa det danske Folks Karakterbrist — om hans rensende og tugtende Gerning.

Vore to Skuespil var „Scener af Christian den Andens Liv“ og Karin Boyes „Hun, som bærer Templet“, en lille Enakter, trykt i „Dansk Udsyn“, om Kamptiden, om Kvinden, som ikke ved Flugt fra Fædrelandet vil unddrage sig Tidens Byrde, men vil leve og lide med dem, der maa og skal blive tilbage — Skuespillet om de Hugenotter og Puritaner og Sønderjyder, der under strenge Kaar blev i Landet og gik i fremmed Krigstjeneste, fordi de ikke kunde forlade deres egne. Et stilfærdigt Indlæg for dette og for Respekten for andres Overbevisning. Christian den Anden-Stykket handler om hans Forhold til Dyveke og Morten Luther, om Konflikten mellem Kongens personlige Grebethed og hans politiske Interesser. Konge og Instruktør var Emil. Rigmor var Dyveke, en prægtig Proletartøs fra Amsterdams Sidegader, og Anna en uforlignelig Dronning Elisabeth, dronningslig høj i sin Kærlighed, i sin Smerte og dybe Gudstro, det fineste, der blev ydet den Aften.

Auktionen over Gaver, givet af Sommerelever, og en Indsamling ved Bordet til „velgørende Formaal“, gav over 500 Kr., og Kaminpassiaren handlede — fremadvendt som Ungdommen er — om de Farer, der efter Krigen truer Finland, Norden og Verden.

Dette var Elevfestens ydre Forløb, men det, der drager de gamle i Hundredvis til deres Skole og det, der fyldte os alle i de to—tre Dage med Tak og Glæde, er ikke saadan at udtrykke paa Papiret. Kun det skal siges, at en rigere Bekræftelse paa Højskolearbejdets Velsignelse faar vi Lærere aldrig, end naar vi ser jer komme ad de lange, lange Veje for saa kort et Gensyn med Kammerater og med os.

C. P. O. C.

Ferniseringsgæster i Gymnastiksalen.
J. J. H. C. H. K. K. K. E. B.

Guirlander i kilometervis. — 10. Juli.

Tegner han Skibe — eller Spædbarn??

Stille, Kommandocentralen arbejder. — 10. Juli.

Elevforeningen afholdt Generalforsamling paa Skolen om Formiddagen paa Elevmødets anden Dag. Som sædvanlig blev der opfordret kraftigt til at give Møde til denne vigtige Handling, og som sædvanlig var Pladserne i Foredragssalen tyndt besat.

Formanden, Forstander Ernst J. Borup, bød velkommen og aflagde Beretning. Det svundne Aar karakteriseredes som „et roligt Arbejdsaar“, der var intet uventet hændt siden sidst.

Foreningen havde som sædvanligt ydet Tilskud til trængende Elever, nemlig 600 Kr. foruden 144 Kr. fra Nygaards Legat. 6 Elever paa Vinterholdet og 5 paa Sommerholdet havde nydt godt af disse Penge. Medlemstallet er stadig stigende; i det forløbne Aar er det gaaet frem med 155 Medlemmer.

Regnskabet udviste en Kassebeholdning paa 4200 Kr., hvilket er 1177 Kr. mere, end forrige Aars Regnskab udviste.

Der blev paany bevilget 600 Kr. til Elevunderstøttelser. 100 Kr. stilledes til Raadighed for Forstanderen som Hjælp til Rejser o. l til Frederiksborgkredse rundt omkring i Landet. Af disse findes der nu foruden Københavnskredsen (som særskilt bevilgedes 50 Kr.) og Fynskredsen, Tilløb til en Kreds i Sydsjælland og en nydannet Kreds i Sønderjylland. Desuden bevilgedes 200 Kr. til Skolens Udsmykningsfond.

Saa var man naaet til Bestyrelsesvalget. Formanden og to Bestyrelsesmedlemmer skulde afgaa efter Tur. Skolens Formand Henningsen og Fru Christiansen anbefalede varmt Genvalg af Borup som Formand, idet de benyttede Lejligheden til at takke ham for hans uegennyttige Arbejde for Foreningen. Borup genvulges med Akklamation. Genvulgt blev ogsaa Johs. F. Hansen, og nyvalgt blev Albert Svendsen (Elev 1943—44), alle valgtes for 2 Aar.

Vinterholdet 1943—44 indvalgte Fritz Teichert, Sommerholdet 1944 valgte Kirstine Appel.

Generalforsamlingen bemyndigede Bestyrelsen til fremtidig at yde Rejsegodtgørelse til Bestyrelsens Medlemmer ved Bestyrelsesmøde.

Ligningsdirektør Henningsen anbefalede stærkt Bestyrelsen at genvælge Guldborg Warming Nielsen til Sekretær og Kasserer, og dette skete ved det paafølgende Bestyrelsesmøde, hvor ogsaa Johs. F. Hansen valgtes til Næstformand.

O. Højstrup Jensen.

JUBILÆUMSOPLEVELSER

JUNI—OKTOBER 1944

Naar jeg tænker paa Sommeren og Efteraaret, er der en lang Række Oplevelser, som jeg maa fortælle jer gamle Elever om. Begivenheder, der netop ved Sammentræffet af 1944—Spændingen og Højskolejubilæet 1944 fik sin særlige, uforglemmelige Karakter. Kunde jeg blot gennem disse faa Linjer give jer lidt Del deri.

*

Først kom Rødding Højskoles Hundredaarsfest. Henved 1000 Sønderjyder samlet den 30. Juni i den gamle Højskolegaard, hvor Pips Far er født, og som Slægten Appel er mere inderligt knyttet til end noget andet Sted. Jeg mødte Sønderjyder alle Steder fra i Landsdelen, unge og gamle, Askovelever og Frederiksborgelever, som overalt hvor vi kommer, noget, der gør det at rejse saa dejligt for os. Jo mere, jo ældre vi bliver. Det var som at staa ved Højskolebevægelsens Vugge, og i Hans Lunds Tale og i alt hans Arbejde er der Toner fra den allerførste Tid, da Danskhedens Styrkelse var det første — og sidste i Gerningen.

*

Et Par Dage efter — den 2. Juli — stod jeg paa Skamlingen med en 6—8000 Mennesker omkring mig for at fejre Hundredaaret for Grundtvigs Tale i 1844. De nordiske Flag vajede over Folkeskaren, der helt fyldte den mægtige Indsænkning paa Bankens Top rundt om den slesvigske Talerstol med de 2 Løver og de 9 Hjerter. Jeg førte min Tales Skude saa nær op mod Tidens Uvejr, som jeg magtede, og vi sluttede med at rejse os for alle, der var faldet for Danmarks Sag. Den Eftermiddag følte jeg mig som kun faa Gange før midt i mit Folks Historie.

*

Saa kom det storslaaede Elevmøde derhjemme og det stilfærdige Forældre-møde, og efter at Sommerskolen var rejst, kom det, vi kalder det 1. Gøteborg Kursus fra 6. til 11. August. I ved, vi arbejder for at faa rejst en fællesnordisk Folkehøjskole, en Højskolernes Højskole ved Kungälv Nord for Gøteborg med en Undervisning, der skal have „Norden i Verden“ til Hovedemne, Nordens Opgave i den kæmpende Tid. I fem Dage gennemgik vi Grundtrækkene af Undervisningen, der skal gives deroppe. Professorer, frie Videnskabsmænd og Højskolemænd talte hver om sin Del af det store Emne. Henved 80 Deltagere var kommet fra hele Landet. Og som der blev talt, lyttet og arbejdet i de 5 Dage!

*

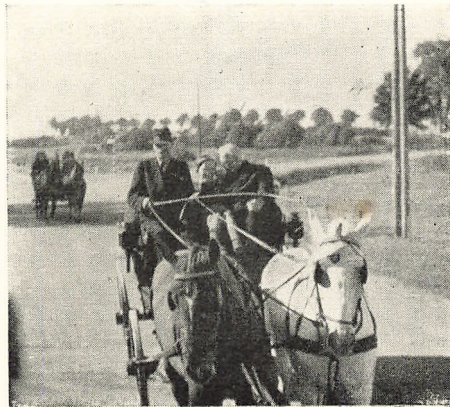
Saa foer jeg i Begyndelsen af September til det store Askov-Efteraarsmøde. Der var Bo Ruds Tale om Tirsdagen min store Oplevelse. I kender ham fra hans Oplæsninger hjemme paa Frederiksborg. Dejligt var det at være Tilhører, naar man ellers altid selv skal optræde. Mange af Tidens største Spørgsmaal

blev belyst i dygtige Foredrag Dag efter Dag. Gamle Elever, tag til Efteraarsmøder, naar I bliver ældre. Kom og bo paa Skolen og vær med Dag efter Dag — hos os eller andetsteds. Det vækker Aanden, der ellers nemt slumrer ind, giver Forstaaelse af det bedste, der netop nu er fremme i vort Land og vor Tid og faar os til at leve med.

Derefter hjem til vor egen Skoles 10-Aars Fest. Vi havde indbudt alle Lærere og Lærerinder, som har været paa Skolen i vor Tid mere end een Sommer eller een Vinter til den 15. September. I tre fulde Charabanc'er kørte vi til Nødebo, spiste medbragt stor Frokost, kørte hjem og festede sammen om, hvad vi i Fællesskab havde oplevet med de skiftende Elevhold siden 1934. Vi sluttede ved 1-Tiden med Aftensangen under de tindrende Stjerner paa Idrætspladsen, og fuld af Tak for god Hjælp gennem Aarene gik Pip og jeg til Sengs sent paa Natten.

Efteraarsmødet hos os selv blev det næste. Erik Appel og Jørgen Bukdahl var de fremmede Talere, og Guldagger og Robert og Sigrid Neiiendam læste op om Aftenen, d. v. s. Guldagger fremsagde udenad Oehlenschlägers Vaulundurs Saga, en Mesterpræstation vi sent vil glemme. Desværre er vort Efteraarsmøde nu kun 2 Dage. Vi haaber efter Krigen atter at komme op paa 3 — og nu som jeg skriver dette, gaar Farten fra København til Hillerød for i Morgen og i Overmorgen at have ca. 90 danske Højskolefolk som Gæster under et stort Forhandlingsmøde, vi holder med hinanden i Anledning af 100-Aaret for Skamlingsbankemødet og Røddings Start.

Som I ser, vi har levet stærkt siden de sidste af Jer forlod Skolen. Stærkt med Venner, Elever og Arbejdsfæller, stærkt med hvad der sker omkring vort Folk og i vort Folk. Og det, jeg her har fortalt Jer om, er kun en uendelig ringe Del af den Bølgegang, der udgik fra Skamlingsbanken og Rødding i Juli og November 1844 og som vil gaa stærkere i vort eget Folk og længere ud blandt andre i det Hundrebaar, der nu er begyndt.

FREDERIKSBOR GKREDSENE

O veralt har Frederiksborgkredsene i 1943—44 fortsat deres Virksomhed undtagen i København, hvor de vanskelige Forhold med Spærretid og Mørklægning har gjort Sammenkomsterne færre end normalt. Formanden, *Frank Thyrsted*, Arkonagade 14⁴, København V., modtager dog stadig Indmeldelser.

SYDJYLLANDSKREDSEN

stiftedes ved et Møde hos Lærer Madsen, Gammel Ladegaards Skole pr. Vojens, Mads og Margrethes Forældre, der med stor Gæstfrihed modtog de gamle Elever i et Antal af 30—35. Hans Bruun og Guldagger talte.

Den 25. September afholdt Sydjyllandskredsen en godt besøgt Weekend i Store Jynde vad. Vi var Gæster paa Dansk nordisk Ungdomsforbunds Gæstehjem „Jynde vadhus“, hvor vi i to Dage blev beværtet paa det mest gæstfri af Frk. Solveig Refslund. Vi blev ialt ca. 35 Deltagere, dels gamle Elever, der nu har Plads i Sdjl., dels sønderjydske Elever. Der blev arbejdet, som havde det været hjemme paa Frederiksborg. Vi gennemgik i 1½ Dag i tre lange Møder Forholdene hjemme paa Skolen, Jubilæumsaarets Tanker, Sønderjyllands Stilling, ikke mindst Syd slesvigs Kaar, og sluttede med at tale om danske og nordiske Begivenheder. — Midt i Sammenkomsten var vi en Fodvandring ud til Forsøgsstationen, hvor vi blev vist om af Forstander Heick, der fortalte os om de vest- og midtslesvigske Landbrugsforhold paa en udmærket oplysende Maade. Den sidste, jeg saa, da jeg Mandag Morgen skulde afsted, var L o r e n z H a n s e n, Formanden, paa sin Mæi-kevo gn køre gennem Byen.

FYNSKREDSEN

Den fynske Frederiksborgkreds har foruden det sædvanlige Møde i Hjemly hos Aksel Appel holdt Møde hos Vagn og Karen Helle den 29. og 30. Juli. Der kom som sædvanligt ca. 30—40 gamle Elever. Der var Foredrag og Generalforsamling og en ualmindelig smuk Gymnastikfest, som Vagn havde lagt op i det helt rigtige Plan. Ikke blot den fineste Gymnastik af Eleverne og af Egnens Hold, men en historisk Gymnastiktime fra gamle Dage med de rette Dragter og Frisurer. Kosteligt at se paa og med et stærkt alvorligt Præg. Der var Sang til Piano i det frie af Jørgen Jørgensen. Han sang en lang Række Holger Danske Sange, der udmærket passede til den Ungdom, vi havde set, og til Solnedgangen.

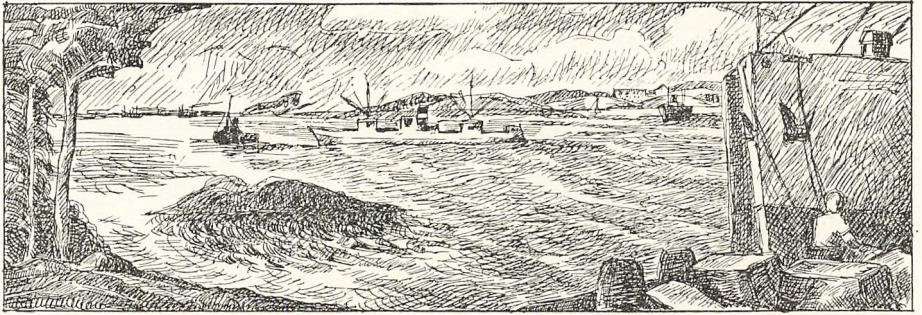
C. P. O. C.

*

Søndag den 16. April om Eftermiddagen afholdtes Møde i Højskoleforeningens Lokaler i Odense. Trods usikre Rejseforhold var der god Tilslutning af gamle Elever fra alle Egne af Fyn og af tidligere og nuværende Lærere paa Frederiksborg. Fra Vejstrup kom Karen Helle og Vagn, fra Egense Rigmor Petersen og fra Skolen mødte Bruuns og Petersens.

Hans Bruun talte om Fællesskabsfølelsen, som den har givet sig Udtryk i den danske Andelsbevægelse. Emil Petersen læste op og fortalte Nyt hjemme fra Skolen.

Emil.

SKOLENS KUNSTNERISKE UDSMYKNING

Denne har i det svundne Aar gjort store Fremskridt. Ofte har jeg talt om det Billede, der skulde pryde den tomme Væg overfor „Kong Knuds Flaade gør Landgang i England“. Nu hænger det Billede, jeg saa længe har drømt om, paa sin Plads. „Den nordiske Hjælpeflaade stævner ud fra Gøteborgs Havn paa Vej til de krigshærgede Lande“. Emil har malet det med frisk blaa Himmel over den blaaende Gøtaelvs Udløb i Kattegat. Skibe ligger fortøjet til højre for Kajen og tager Ladning ind — Medicinalvarer, Levnedsmidler, Bygningsmateriale, alt hvad der trænges til derude, og hen over det brede Sund sejler Skib efter Skib ud mod det aabne Hav. Paa den høje Brink i Baggrunden ligger Kungälvskolen, den fællesnordiske Folkehøjskole, vort store Maal for Højskolesagen nu i 100-Aaret. Tak, Emil, fra os alle for det store Arbejde, du har udført for vor Skole. Du har paa bedst mulig Maade givet os et nynordisk Sidestykke til Lorenz Frølichs oldnordiske Billede, hvor vore Forfædre med Krig og Brand og Vold gæster Albions Kyster.

Nede i Gymnastiksalen er Hedegaards smukke Billede af „Asser Rig rider hjem til Fjenneslev“ kommet op paa sin gamle Plads i Salens Baggrund mod Nord og faar nu det Lys over sig, der tilkommer det. Paa dets Plads er Viggo Pedersens Udkast til Ollerup Foredragssals store Maleri hængt op. Om Tilblivelsen af dette Billede, som Skolens Bestyrelse har ladet os anskaffe, fortæller Elevforeningens Formand Ernst Borup følgende:

„Det er malet af Kunstneren Viggo Pedersen, den samme, som har malet Isak-Billedet paa Frederiksborg Højskole, og er et Udkast til et Maleri, som hænger i Foredragssalen paa Ollerup Højskole. Det blev i sin Tid bestilt til denne Skole af Forstander J. P. Kristensen-Randers og skulde illustrere et Par Vers af Grundtvigs Digt til hans Ungdomsven Povl Dons (Poet. Skr. S. 460). De lyder saaledes:

Efter Kongedybets Torden,
Efter Kongeskyens Lyn,
Opgik Solen over Norden
Til et prægtigt Morgensyn:
Som en Glød, der havde ulmet
Under hele Verdensmulmet,
Den sit Fængsel gennembrød.

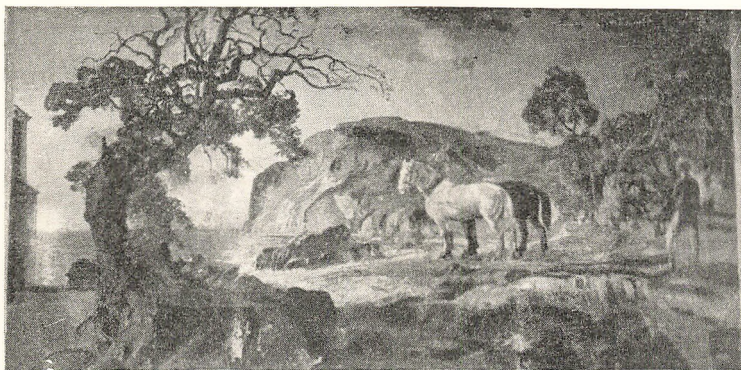
I sin Glans, fra Moder arvet,
Skjaldesolen, tændt paany,
Til Skinfaxe regnbufarvet
Skabte om den sorte Sky,
Klædte Bjergene i Lue,
Saade Guld paa hver en Tue,
Sleb til Spejl det store Hav.

Billedet er symbolsk og sigter til Højskolens Gerning. Ligesom Poesiens Sol i det 19. Aarhundredes Morgen steg op over Danmark og saæde sit Guld over Bjerg og Hav og Tue, saadan vil den historisk-poetiske Oplysning, som Højskolen giver, virke som Solskin for det sorte Muld og kaste sin Glans over hele Tilværelsen for dem, der kommer ind i dens Straalekreds. Endogsaa Plovmanden, som Kunstneren har anbragt midt i det klippefulde Landskab, betages af denne Solopgang og dette straalende Morgensyn. Han standser et Øjeblik sit travle Arbejde og lader Poesiens Sol skinne over sig.

Billedet paa Frederiksborg Højskole er Kunstnerens Udkast. Der er noget skitsemaessigt over det, men netop derved virker det næsten friskere end den færdige Original paa Ollerup.

Udkastet blev efter Viggo Pedersens Død solgt paa Auktion og kom til at hænge paa Langelinjevillonen i København. Men ingen vidste, hvad det forestillede. Saa blev det købt af Murermester N. Mikkelsen Sørensen, København, som syntes, at det skulde hænge paa en Højskole. Da jeg i 1928 blev Forstander for Grundtvigs Højskole i Lyngby, tilbød han, at det maatte hænge dér, mens jeg var paa Skolen. Da jeg fratraadte, var Ejeren død, men Fru Mikkelsen Sørensen fastsatte saa en Pris, som jeg maatte sælge det for. Da Grundtvigs Højskole ikke den Gang mente at kunne købe det, har det siden 1937 hængt i Gymnastiksalen paa Ubberup Højskole. Jeg er glad for, at Bestyrelsen for Grundtvigs Højskole nu har købt det til denne Skole, hvor det passer saa godt.“

Ernst J. Borup.

En lille, men god Forbedring er iøvrigt sket: De sønderjydske Afstemningsplakater — dyrebare Originaler fra den 10. Februar 1920 — er blevet indrammet. Sammen med et stort nyherhvetet Fotografi af P. Marcussen og to D. N. U.-Plakater fra Valgkampen den 3. April 1939 hænger de i Røde Skolestue. Et Billede af „Sværg det, Drenges Digter er hængt op i Avisstuen paa den mest centrale Plads.

*

Til Vinterskolen 1943—44 en Tak for Gaven den 16. Marts og Tak til de Elever fra før, der har sendt større eller mindre Beløb til samme Formaal. Takket være dem, Elevforeningen, Bestyrelsen og — Emil bliver her smukkere Aar for Aar.

KORTE MEDDELELSER

Vi minder om, at det i 1945 er 50 Aar, siden *Holger Begtrup* grundlagde Frederiksborg Højskole. — Efteraarsmødet vil derfor forme sig som en Mindefest for den Gerning, der er øvet her paa Stedet i Tiden fra 1895 til 1934, og vi opfordrer hermed gamle Elever, ikke mindst fra *Holger og Frederik Begtrups Tid*, til at møde talrigt frem. — Skriv til Kammerater af samme Aargang og faa dem med.

*

Fra Lærerkredsen er der atter glædeligt Nyt: *Hans og Anna Bruun* fik i Januar en Søn, *Thomas*. *Hans Daabsdag* blev den festligste Dag for hele Vinterskolen. *Anna Bruuns Bror*, der er Præst i Haslev, døbte ham i Frimenighedskirken, og hele Skolen var samlet til Daabsmiddag. — *Jan Neiiendams* fik ogsaa i Januar en Søn Nr. 2. — *Anna Kirstine Fenger* i Askov fik i April en Datter Nr. 1. — *Inger og Emil Petersen* fik i Juli en Søn, *Niels Christian*. Han ankom først fra København efter Sommerskolens Slut, men Eleverne gav hans Far en straalende Velkomst, da han kom hjem fra Begivenheden. — *Ruth og Rasmus Jeppesen* i Eberup har nu to Børn. — *Else Overgaard Andersen*, Statshospitalet, Sønderborg, har en Søn, *Johannes*. — *Juhre og Herdis* har faaet en Adoptivdatter *Bodil*. *Grethe og Christian Sidemann* har en lille *Gertrud*.

— Sidste Nyt: *Laura og Paul* fik den 9. November en Søn, 8 Pd., 55 cm, med stærke Øjne som hans store Søster.

*

Rigmor har andre, vistnok spændende Planer for denne ene Vinter, men hun har skaffet os en af sine dygtigste Delingførere, Tove Mortensen, i Gymnastiksalen og paa Kontoret. Til Sommer indtager Rigmor atter sin Plads paa Plinten.

Vagn Christensen og Juhre har begge fuldt Hus til Vinter og udvider begge deres Skoler. De sender begge kraftige Hilsner til deres Aargange.

Mik har været paa Askov sidste Vinter, og Preben Gruner har giftet sig og bor nu i Korsør, hvor han er Evakueringschef. Desværre faar vi i Vinter ingen „Folk og Værn-Mand“, hvad vi betragter som et stort Minus for Skolen og Lærerkredsen, men i Stedet for faar vi flere Gæsteforedrag og Films der-
indefra.

Eva tog i August Optagelsesprøven til „Ankerhus“ og begyndte sit Arbejde der til September. Hun var til Elevmødet og Efteraarsmødet.

*

„Ankerhus“ er snart en hel Frederiksborg-rede. Foruden forskellige Elever tager de først vores Køkkenchef og nu Lederen af vort „fine Haanderbejde“. Signe Hesselund er i Vinter paa den almindelige Husholdningsskole for maaske at fortsætte paa Seminariet. Gaar det saadan, maa vi give Afkald paa hende. Vi gør det nødig. I ved alle, hvor storartet dygtig og utrættelig og i bedste Forstand fordringsfuld Signe er i sit Fag, og jeg har allerede mærket, hvor svært det er at undvære hende til Kursus og Møder. Men det er den sædvanlige Vanskelighed i Højskolen: 3 Maaneders Skole er for lidt. Signe maa uddanne sig til Helaarsarbejde. God Lykke, Signe, og Tak for god Hjælp!

*

Guldborg (Jens Carls Guldborg, Elevforeningens Sekretær) har begyndt et Børnehjem i sin Ejendom „Engelhøj“ i Tisvilde.

Anna Holm er blevet forlovet med Herman Hunger. Hun læser til musikpædagogisk Eksamen paa Aaboskovgaard pr. Ormslev.

Nordiske Lærere, nye Adresser: Kirsten Berggren, gift Axberger, Sandhamnvägen 21, Stockholm. — Louise v. Hofsten, gift Sandberg, Ålstengatan, Ålsten v. Stockholm. — Lisa Törnquist, gift Enblom, Utsikten 4, Liding Ø, Stockholm. — Gunnhild Palmquist, Bokbindarevägen 32, Stockholm. — Lars Englund, Rådmanngatan 59, Stockholm. — Olav Skarstein, Batnfjordsøre, Torvikbuk, Norge. — Kerttu Sihvonen, Niittylahti, Opisto, Suomi (en stor Højskole).

*

Paa Askov: Betty Mørch, 1935. Marie Jepsen Christensen, 1936. Kristian S. Brødbæk, 1936—37. Hans Anker Andersen og Kristian Danielsen, 1938—39. Johs. P. Petersen, 1939—40. Svend Højte og Gunnar Blegvad Mogensen, 1940—41. Inger Billund, Lise-Grethe Madsen, Marie Mathiesen, Else Marie Rasmussen, 1941. Hans Jørgensen, Sønderød, 1941—42.

Paa Tune: Otto Petersen og Jens Chr. Korsgaard, 1939—40, Chr. Hansen 1940—41, Niels Nørgaard og Fr. Thalund, 1941—42, og Viggo Rønner, 1942—43.

Paa Snoghøj, Kerteminde: Hanne West Hansen, 1941, Ingrid Danielsen, Hannelise Læsøe og Lis Lauridsen, 1943.

*

Vinterskolestatistik 1944—45: Forhold til Ungdomsforeningerne. Paa Forespørgsel oppe i Salen viste det sig, at der i Vinter af 134 Elever, hvoraf de 29 er Piger, er 12 fra Byer deraf 8 fra København, og 22 Ikke-Landmænd eller Landkvinder. Medlemmer af Gymnastikforeninger 105, Deltagere i landbrugsfagligt Arbejde 59, i politiske Ungdomsforeninger 63, heraf: 1 R. U., — 2 K. U., — 3 D. S. U., — 3 D. S., — 54 V. U. Medlemmer af D. N. U. var 30, af de danske Ungdomsforeninger 24, af Sønderjydske Foreninger 10, af nordiske Foreninger 7, af K. F. U. M. 2, af A. M. K. 0, af Afholdsforeninger 0.

Om Elevernes Skolegang: Aftenskole 84, Efterskole 41, Friskole 17, Præliminær- eller Realeksamen 11, Husholdningsskole 7, paa Højskole før 8, paa Landbrugsskole 2, Studentereksamen 2.

Hvorfor paa Højskole: For 66 Elevers Vedkommende havde baade Faderen og Moderen været paa Højskole, for 20 kun Faderen, for 11 kun Moderen. 64 Elever har haft Søkende paa Højskole. — 36 Elever var taget paa Grundtvigs Højskole Frederiksborg, fordi den er nordisk.

*

Oldermannsholdet i Aar bliver paa 8 Deltagere. I Verdenshistorie gennemgaas europæisk Kolonipolitik og Imperialisme og Mellemligstiden efter Erik Möller: „18 Aar fra Freden“ — i Literaturhistorie Shakespeare.

Bibliotekar i Vinter er Frk. Gerda Nielsen fra København, Student fra Ordrup Gymnasium. — Sygeplejerske er Henny Thordahl fra Skive.

Hjemstavn: Fra jyske Amter 57 (fra sønderjydske 17), fra fynske 19 (fra Taasinge 2, fra Ærø 2, fra Langeland 1), fra sjællandske 51, fra Lolland-Falster 7 (fra Femø 1) — ialt 134.

*

Højstrups Fremtidsplaner. Som nogle af jer gamle Elever ved, har jeg gennem det sidste Aarstid slaaet til Lyd for en ny Skoleform, en Højskolegaard kalder jeg den. Eleverne skal under et Aars Ophold paa en saadan Skole arbejde ved Skolens Landbrug 4—5 Timer daglig som eneste Vederlag for Ophold og Undervisning. I et lignende Antal Timer modtager de Undervisning i Landbrugsfag og almindelige Højskolefag. Denne Skoleform giver Mulighed for

en meget effektiv Landbrugsundervisning, idet denne altid kan gives i nøje Tilknnytning til Aarstidens Arbejde i Mark og Stald, og da Eleverne staar midt i Hverdagen med dens Problemer og Krav, skulde ogsaa Højskoleundervisningen kunne meddeles med stor Vægt, idet den altid kan sættes i Relation til det levende Liv i Hjem, Sogn og Fædreland. Med en Elevflok paa 15—20 Elever kan Hjemmets og Bedriftens Fællesskaber praktiseres saadan, at de forhaabentlig kan tjene til Efterfølgelse i Elevernes egne fremtidige Hjem og Bedrifter.

Medens dette skrives, arbejdes der paa Ringkøbingegnen paa at faa oprettet en saadan Højskolegaard med et tilhørende Landbrug paa 166 Tdr. Ld., og hvor der kan blive Plads til ca. 20 Elever.

O. Højstrup Jensen.

Da Fremtiden ligger saa uklar, maa jeg i Aar — mod Sædvane — tage Begyndelsen af Vinterskolen 1944—45 med. Hver Vinterskoles Begyndelse siden 1940 har været en Oplevelse og en Undren for os, men denne langt den største. Vi var forberedt paa et vældigt Frafald især af Jyder lige før 3. November. Nogle faldt fra, men Ventelisten traadte i Funktion, og glædeligt var det at høre saa glade de, der endnu kunde komme, blev over, at der blev ringet efter dem. Aftenen den 3. var de der alle og alle Vegne fra — undtagen Bornholm. Kun 3 kom med gyldig Grund den næste Dag. „*Modig Ungdom, ingen vege Sjæle*“, sang det inden i mig Dagene igennem. I Dag, den 5., var vi omtrent alle Mand — med ca. 25 Piger — i Slotskirken, derefter paa Skovtur og om Aftenen fortalte jeg „Brødrene“. I Morgen tager vi rigtig fat, og i Overmorgen skal vi ind og høre Hal Koch om „Nordisk Demokrati“. Højskolelinjen holdt Krigen igennem, og flere og flere vilde paa Skole, flest i Aar som vistnok paa alle de store Skoler. Som spændte Strenge føler vi os alle. Maa vi faa Lykke og Kraft til Arbejdet, at Ordet maa gøre sin Gerning paa rette Maade blandt os.

*

Norske Gjenter, som vi venter dem næste Sommer.

SOMMERSKOLEN 1944

- Aalborg, Rose, Døllefjelde, Mar. A.
 Andersen, Else, St. Rørbæk, Frb. A.
 Andersen, Else K., Maarsø, Holb. A.
 Andersen, Gerda, Kalø, Saxkøbing,
 Mar. A.
 Andersen, Ruth, Sdr. Jernløse,
 Holb. A.
 Appel, Kirstine, Højrup, Sv. A.
 Bentzen, Else, Nr. Alslev, Mar. A.
 Bertelsen, Ellen, Villinge, Nr. Broby,
 Sv. A.
 Bjerremann, Else, Barrit, Ve. A.
 Broberg, Rigmor, Sjørsløv, Vib. A.
 Christensen, Asta, Lunde, Rib. A.
 Christensen, Agnete, Sdr. Asmin-
 drup, Holb. A.
 Christensen, Birgit, Nørreby, Femø,
 Mar. A.
 Christensen, Hardy, Voldum, Ran. A.
 Christensen, Inger, Sibberup, Knab-
 strup, Holb. A.
 Christensen, Kamma, Skræ, Kjellerup,
 Vi. A.
 Christensen, Marie, Lunde, Ri. A.
 Christensen, Meta Larsen, Andrup,
 Esbjerg, Ri. A.
 Christensen, Tove, Lindknud, Brørup,
 Rib. A.
 Christiansen, Ingeborg, Kæret, Her-
 ning, Ring. A.
 Clausen, Anna, Skaarup, Sv. A.
 Dinesen, Ellen, Roskilde, Ros. A.
 Due, Anna, Hillestrup, Sdr. Ørslev,
 Mar. A.
 Duch, Erna, Frederiks, Vi. A.
 Duus, Gunhild, Osted, Ros. A.
 Duus, Gudrun, Osted, Ros. A.
 Eliassen, Tove, Silkeborg, Aarh. A.
 Eriksen, Inga, Svinninge, Holb. A.
 Eriksen, Inger D., Søndersted, Reg-
 strup, Holb. A.
 Erlandsen, Ester, Fjembtrang, Præst-
 bro, Hjø. A.
 Fischer, Inge, Mesinge, Od. A.
 Fog-Petersen, Else J., Aarh. A.
 Frederiksen, Ingrid, Ejby, Kirkehyl-
 linge, Ro. A.
 Gaardsdal, Else, Aarhus.
 Gehrt, Mirjam, Rens, St. Jyndeved,
 Tø. A.
 Gram, Mary, Kolsnaplund, Nustrup,
 Had. A.
 Grytter, Birgit, Lyngby, Kbhvn. A.
 Grønkjær, Harriet, Balle, Langebæk,
 Præ. A.

- Hansen, Asta Gudrun, Lyndby, Kr.
Saaby, Ros. A.
- Hansen, Doris, Viby, Mesinge, Od. A.
- Hansen, Erna, Risle, Næstved,
Præ. A.
- Hansen, Inga, Risle, Næstved,
Præ. A.
- Hansen, Inger, Eskildstrup, Mar. A.
- Hansen, Martha, Nr. Søby, Allested,
Sv. A.
- Hansen, Ruth A., St. Elmue, Fakse,
Præ. A.
- Hemmingsen, Laura, Nr. Vedby, Nr.
Alslev, Mar. A.
- Henriksen, Else, Femø, Mar. A.
- Henriksen, Grethe, Vallensved, Fodby,
So. A.
- Jakobsen, Grethe Holm, Tranebjerg,
Holb. A.
- Jakobsen, Inger Marie Slott, Hørve,
Holb. A.
- Jensen, Anna E., Frisenvold, Ran. A.
- Jensen, Annalise, Ska. A.
- Jensen, Esther, Voldum, Ran. A.
- Jensen, Gunhild, Herning, Ring. A.
- Jensen, Inger, Nr. Alslev, Mar. A.
- Jensen, Johanne Graae, Ulslev, Sdr.
Ørslev, Mar. A.
- Jensen, Marie, Aadum, Tarm, Ri. A.
- Jensen, Rigmor, Sjørslev, Vi. A.
- Jeppesen, Esther, Ll. Vistorp, Ass. A.
- Jeppesen, Grethe, Kolding, Ve. A.
- Jeppesen, Inger, Kolding, Ve. A.
- Juul-Jensen, Anna, Ho, Oxbøl, Ri. A.
- Juul-Jensen, Ida, Ho, Oxbøl, Ri. A.
- Johansen, Anna Stouby, Gerlev,
Ran. A.
- Jørgensen, Dorrit, Ejlby, Guldbjerg,
Od. A.
- Jørgensen, Else M., Bjernede, So. A.
- Jørgensen, Inger, Næsby, Munkeby,
Mar. A.
- Jørgensen, Karen, Sønderød, Holb. A.
- Jørgensen, Magda, Hundested, Frb. A.
- Kampp, Johanne, Sandager, Fjellerup,
Sv. A.
- Kanstrup, Kirsten, Røgen, Toustrup,
Ska. A.
- Knudsen, Karen, Borre, Oxbøl, Ri. A.
- Koefoed, Helga, Lobbæk, Born. A.
- Kollerup, Astrid, Vindblæs, Aalb. A.
- Kollerup, Erna, Vindblæs, Aalb. A.
- Kristensen, Else, Tolsager, Asnæs,
Holb. A.
- Kristensen, Else, Bækstrup, Ullerslev,
Sv. A.
- Kristensen, Katrine, Agerup, Hyllinge,
So. A.
- Larsen, Else, Kissendrup, Faxe,
Præ. A.
- Larsen, Kristine Lykkehøj, Hastrup,
Sv. A.
- Larsen, Lilly, Skive, Vi. A.
- Larsen, Rigmor, Stubberup, Skelskør,
So. A.
- Laursen, Karen Marg., Holstebro,
Ring. A.
- Lorentzen, Gerda, Hyldetofte, Mar. A.
- Lund, Gunvor, Hansted, Horsens,
Ska. A.
- Lyng, Kirsten, Meløse, Skævinge,
Frb. A.
- Lyngbæk, Bente, Roskilde, Ros. A.
- Madsen, Aase V. Højgaard, Faurbo,
Snertinge, Holb. A.
- Marcussen, Anna, Vamdrup, Ri. A.
- Mikkelsen, Margit Bøcher, Gjø, Aaby-
bro, Hjø. A.
- Munch, Birte, Pedersker, Born. A.
- Munk, Agnete, Høve, Asnæs, Holb. A.
- Nielsen, Alice, Ulslev, Sdr. Ørslev,
Mar. A.
- Nielsen, Anna, Landet, Sv. A.
- Nielsen, Anna Julie, Spjald, Ring. A.
- Nielsen, Anne Rebekka, Rens, Tø. A.
- Nielsen, Bodil Brandt, Asnæs,
Holb. A.
- Nielsen, Inger Brandt, Asnæs,
Holb. A.
- Nielsen, Elisabeth, Dalby, Holb. A.
- Nielsen, Else, Testrup, Braaby, So. A.
- Nielsen, Grethe, Vittrup, Brørup,
Ri. A.
- Nielsen, Inger Printz, Maarup, Nord-
by, Holb. A.
- Nielsen, Karen, Viby, Mesinge, Od. A.
- Nielsen, Karen, Rode, Vig, Holb. A.
- Nielsen, Karen Haarmark, Næstved,
Præ. A.

- Nielsen, Laura, Dalby, Holb. A.
 Nielsen, Lilly, Veddinge, Faarevejle,
 Holb. A.
 Nielsen, Nanna Vorgaard, Hundslund,
 Aar. A.
 Nielsen, Ruth Anni, Østerhoved, Skel-
 skør, So. A.
 Nielsen, Tove Elisabeth, Ørting,
 Aarh. A.
 Nielsen, Tove Gjevnøe, Stubberup,
 Faarevejle, Holb. A.
 Nørgaard, Gunvor, Grenaa, Ran. A.
 Nørregaard, Ellen, Helnæs, Ebberup,
 Ass. A.
 Olsen, Annalise M., S. Svenstrup,
 Viby, Kbhvn. A.
 Olsen, Elly Agnete, Rode, Vig,
 Holb. A.
 Olsen, Eva, Venslev, Rude, So. A.
 Olsen, Gerda, Jersie, Ll. Skensved,
 Ros. A.
 Olsen, Gudrun, Høve, Asnæs, Holb. A.
 Olsen, Inge, Rode, Vig, Holb. A.
 Petersen, Aase R., Esrup, Frb. A.
 Petersen, Aase, Grønbjerg, Filskov,
 Ve. A.
 Petersen, Edel, Grønbjerg, Filskov,
 Ve. A.
 Petersen, Ada, Viemose, Præ. A.
 Pedersen, Agnes, Lumby, Aarslev,
 Od. A.
 Pedersen, Anna Lise, Sneslev, So. A.
 Pedersen, Esther, Smollerup, Stoholm,
 Vi. A.
 Pedersen, Karen Erboe, Grønderup,
 Pejrup, Sv. A.
 Pedersen, Karoline, Jejsing, Tø. A.
 Pedersen, Kirsten, Pederstrup, Sv. A.
 Pedersen, Kirstine Lynggaard, Bjerg-
 by, Erslev, Thi. A.
 Pedersen, Mary, Kvanløse, Havre-
 mark, Holb. A.
 Pedersen, Maja, Bidstrup, Birkerød.
 Rasmussen, Alma, Andaks, Kalund-
 borg, Holb. A.
 Rasmussen, Ellen, Voldsgaard, Rev-
 ninge, Od. A.
 Rasmussen, Ketty A., Menstrup, Hyl-
 linge, Præ. A.
 Rasmussen, Ragnhild, Tindbæk,
 Ran. A.
 Rasmussen, Signe, Askov, Vejen,
 Ri. A.
 Snitkjær, Klara, Helnæs, Ebberup,
 Ass. A.
 Stensgaard, Anna F., Bjerregrav,
 Ran. A.
 Stensgaard, Kirstin, Bjerregrav,
 Ran. A.
 Sørensen, Kirsten Møller, Gerlev,
 Ran. A.
 Svop, Ingrid Andersen, Landet, Sv. A.
 Schmidt, Anna, Gram, Had. A.
 Simonsen, Laurentze, Frederikssund.
 Sølvhøj, Dora, V. Nebel, Ve. A.
 Thomsen, Inger K., Ø. Hurup, Aalb. A.
 Thomsen, Karen Marg., Sjørlev,
 Vi. A.
 Thorsen, Birgitte, Stensved, Præ. A.
 Winther, Inge, Næsby, Munkeby,
 Mar. A.
 Yndgaard, Margit, Lindø, Otterup,
 Od. A.

I alt 150 Elever.

VINTERSKOLEN 1944-45

KARLELISTEN:

- Andersen, Erik, Sønderby, Femø,
Mar. A.
- Andersen, Frede Tungaard, Klippinge,
Præ. A.
- Andersen, Otto, Nr. Vedby, Nr. Alslev,
Mar. A.
- Bayer, Hans Henrik, Normasvej 29,
Kbhvn.
- Bjerg, Hans-Peder, Oxbøl, Rib. A.
- Bostrøm, Poul, Kjulerup, Østervang,
Præ. A.
- Bruun, Ejner, Dansbjerg, Hørby,
Hj. A.
- Bruun, Chr. Kehlet, Dansbjerg, Hørby,
Hj. A.
- Callesen, Hans, Nørby, Visby, Td. A.
- Christensen, Georg, Rødkærbro,
Vib. A.
- Clausen, Nicolaj, Kattingskov, O.
Tandslet, Søndb. A.
- Danielsen, Daniel, Gerup, Visby,
Td. A.
- Eliaser, Asger, Stedstrup, Kr. Eskild-
strup, Holb. A.
- Filstrup, Boy Høyer, Viby. Rosk. A.
- Frederiksen, Niels Ebbe, Kyndeløse,
Kirkehyllinge, Ros. A.
- Hansen, Anders Jørgen, Kregme,
Frb. A.
- Hansen, Arne Brudvig, Rens, Td. A.
- Hansen, Hans Kjeld, Ølsemagle, Ll.
Skensved, Rosk. A.
- Hansen, Johan, Vestbirk, Ska. A.
- Hansen, Peter Herman, Faarhus,
Aab. A.
- Heggelund, Niels Henning, Lellinge,
Ros. A.
- Henriksen, Aage, St. Merløse, Holb. A.
- Hinrichsen, Jørgen, Hjarupvej 10,
Aabenraa.
- Hjortnæs, Svend Erik, Klæstrup,
Brønderslev, Hj. A.
- Hollensen, Kaj, Perlegade 31, Sønder-
borg.
- Høgsted, Bill, Vejle.
- Jacobsen, Jens Korsbek, Kær, Klim,
Thi. A.
- Jensen, Evald Askær, Kalø, Saxkøb.,
Mar. A.
- Jensen, Frede, Læsø, Vestenskov,
Mar. A.
- Jensen, Harald, Korkendrup, Ullers-
lev, Sv. A.
- Jensen, Henning, Krogstrup, F. b. A.
- Jensen, Poul Skou, Trundrup,
Kværndrup, Sv. A.
- Jensen, Verner, Nyraad, Præst. A.
- Jeppesen, Martin, Birkerød, Fr. A.
- Jessen, Jes, Jejsing, Tø. A.
- Johannessen Anker, Høve, Dalmose,
So. A.
- Johannessen, Lars, Selsø, Skibby,
Frb. A.
- Jørgensen, Arne, Vejlbj, Røjle, Od. A.
- Jørgensen, Niels, Rosilde, Lamdrup,
Sv. A.
- Jørgensen, Otto, Kolding, Ve. A.
- Jørgensen, Poul, Nr. Alslev, Mar. A.
- Kjærgaard, Ernst, Aalstrup, Brønders-
lev, Hj. A.
- Knudsen, Poul, Spjellerup, Sandved,
So. A.
- Kristensen, Povl, Bøgelunde, Sdr.
Bjærge, So. A.
- Larsen, Aage, Elbæk, Vallø, Præ. A.
- Larsen, Aage Ejgil, Boltinggaard-
skov, Ringe, Sv. A.
- Larsen, Jens, Risby, Taastrup. Kbh. A.
- Larsen, Jørgen Oluf, Klarup, Aalb. A.
- Larsen, Olav, Ullerup, Thorup, Thi. A.

- Larsen, Poul, Flakkebjerg, So. A.
 Larsen, Rasmus, Gislev, Sv. A.
 Laursen, Marinus, Flinthøj, Knebel,
 Ra. A.
 Levinsen, Henrik, Charlottenlund,
 Khb. A.
 Lyngbjørn, Per, Ærøskøbing, Sv. A.
 Maarbjerg, Johs., Gl. Raasted, Bur,
 Ringk. A.
 Madsen, Egon, Agerup, Tranebjerg,
 Holb. A.
 Madsen, Hans Kr. Hollænder, Hille-
 rup, Rib. A.
 Madsen, Knud Lægdsgaard, Nr. Kol-
 lund, Ring. A.
 Madsen, Olav Fabricius, Bøgeshøj,
 Tranebjerg, Holb. A.
 Meier, Jens, Kettingskov, O. Tandslet,
 Sønd. A.
 Mejer, Jochum Peter, Kragelund,
 Faarhus, Aab. A.
 Mindegaard, Børge, Viby, Ros. A.
 Møller, Holger, Sjunkeby, Kappel,
 Mar. A.
 Nielsen, Jens Peter, Tømmerby,
 Bramminge, Ribe A.
 Nielsen, Gunnar, Hallelev, Slagelse,
 So. A.
 Nielsen, Jørgen, Næstved, So. A.
 Nielsen, Karl, Bjerregaardhus, Holste-
 bro, Ring. A.
 Nielsen, Robert Asker, Østerhoved,
 Skelskør So. A.
 Nissen, Jens P., Ronæs, Marstal, Sv. A.
 Okkels, Arne, „Birk Vestergaard“,
 Herning, Ringk. A.
 Okkels, Johs., Herning, Ringk. A.
 Olsen, Hans, Ringsted, So. A.
 Olsen, Peter Normann, Rødvig,
 Præ. A.
 Olsen, Svend Dilling, Nr. Herlev,
 Frb. A.
 Pedersen, Arne, Vejby, Frb. A.
 Pedersen, Chr. Bro, Vindblæs,
 Aalb. A.
 Pedersen, Hans, Holme, Gislev, Sv. A.
 Pedersen, Holger, Vejleby, Hørve,
 Holb. A.
- Pedersen, Niels, Damgaard, Nim,
 Ska. A.
 Pedersen, Otto, Vejby, Frb. A.
 Petersen, Carl Johan, Stedstrup, Kr.
 Eskildstrup, Holb. A.
 Petersen, Chr. Bylderup, Tø. A.
 Petersen, Harald, Faarevejle, Holb. A.
 Petersen, Egon, Borup, Grauballe,
 Vi. A.
 Pilegaard, Bent N., Bøjden, Faaborg,
 Sv. A.
 Rasmussen, Arne, Bregnerød, Farum,
 Frb. A.
 Rasmussen, Helge, Karshøjg., Øl-
 stykke, Frb. A.
 Rasmussen, Kristian Winther, Jelling,
 Vej. A.
 Rasmussen, Niels Erik, Ishøj, Taa-
 strup, Kbhvns. A.
 Rasmussen, Svend, Søvind, Skan. A.
 Rasmussen, Tage, Truelshøj, Hede-
 husene, Rosk. A.
 Rasmussen, Vagn, Solbjerg, Slagelse,
 So. A.
 Riis-Vestergaard, Hans Agner, Ste-
 nild, Hobro, Aal. A.
 Roed, Tage, Bramdrupdam, Rib. A.
 Røge, Kristian, Klim, Thi. A.
 Schmidt, Ejner Buch, Ødis, Vej. A.
 Skade, Hans, Vonsild, Vej. A.
 Smidt, Niels, Skodborg, Had. A.
 Søgaard, Jens, Hodsager, Holstebro,
 Ringk. A.
 Sørensen, Helge, Nr. Kollund, Ring. A.
 Sørensen, Jeppe Anton Kolkjer, Tau-
 lov, Vej. A.
 Sørensen, Viggo, Fredsø, Thi. A.
 Theilgaard, Peter Bro, Nustrup,
 Had. A.
 Torbensen, Aksel Kjær, Søndergade
 42, Brædstrup, Aarh. A.
 Weber, Abel Schroll, Nybølle, Espe,
 Sv. A.
 Villumsen, Jørgen, Vindinge, Rosk. A.
 Wind, Ejner Aage, Korkendrup, Ul-
 lerslev, Sv. A.
 Østergaard, Niels Chr., Ullerup, Tho-
 rup, Thi. A.

PIGELISTEN:

Felding, Aase, Borup, Rosk. A.
 Hansen, Else, Søndersø, Od. A.
 Hansen, Grethe Oppermann, Men-
 strup, Hyllinge, Præ. A.
 Hansen, Karla, Stige, Od. A.
 Hansen, Mathilde, Katterød, Sv. A.
 Helles, Johanne, Sofiekloster, Volk
 Mølle, Rand. A.
 Holst, Jytte, Eigaardsvej 14 B, Char-
 lottenlund, Kbh. A.
 Højte, Kirsten, Kalundborg, Holb. A.
 Jensen, Kirsten Ruggaard, Gudmin-
 drup, Højby, Holb. A.
 Johnsen, Birgit, Chr. X.s Allé, Lyng-
 by, Kbh. A.
 Krénzen, Ruth, Graasten, Aab. A.
 Larsen, Else Pinstrup, Hjaruplund,
 Hovslund, Aab. A.
 Larsen, Karen, Ørby, Frb. A.

Larsson, Kirsten, Vormark, Hessel-
 ager, Sv. A.
 Mærsk, Else Gad, Skovvej 50, Aarhus.
 Møller, Inga, Nabegaard, Vinkel,
 Vib. A.
 Nielsen, Bodil, Valore, Viby, Rosk. A.
 Nielsen, Gerda, Lindegaardsvej 6, Fa-
 rum, Frb. A.
 Nielsen, Inge, Ø. Kippinge, Mar. A.
 Pedersen, Lilli, Troense, Sv. A.
 Poulsen, Kirsten, Fladstjernevej 6,
 Kbhvn.
 Simonsen, Bente, Rudme, Sv. A.
 Smidt, Marie, Søbækled, Skodborg,
 Had. A.
 Sørensen, Valborg, Stjovl, Bjerreby,
 Sv. A.
 Thordal, Henny, Søby, Højslev, Vib.A.
 I alt 108 Karle og 25 Piger.

ELEVFORENINGENS REGNSKAB

1943—1. JULI—1944.

<i>Indtægt.</i>		<i>Udgift.</i>	
	Kr.		Kr.
Kassebeholdning fra 1943—44....	3144,38	Aarsskriftets Fremstilling	2154,30
Medlemsbidrag	5659,50	Forsendelse	1091,00
Solgt Aarsskrifter	30,25	Elevunderstøttelser	600,00
Renter	87,64	Frederiksborg-Kredsene i Kbhvn.	50,00
		Sekretærens Løn	300,00
		Hedegaard. 2. Rate paa Maleri ..	300,00
		Ramme til Maleri	75,00
		Krans til Fru Hedegaards Baare .	15,00
		Formandens Udlæg	12,00
		Debet-Bilag	1,87
		Kassebeholdning d. 1. Juli 1944 .	4322,60
	Ialt... 8921,77		Ialt... 8921,77

Grundtvigs Højskole v. Frederiksborg, den 1. Juli 1944.

Guldborg Nielsen.

Dags Dato har vi gennemgaaet Regnskabet og fundet det i Overensstemmelse med Bøger og Bilag.

3. Juli 1944.

Svend Madsen. Jes Lauridsen.

Revisorer.

H Ø J S K O L E K A L E N D E R 1 9 4 5.

Søndag d. 21. Januar: Maanedsmøde, Gudstjeneste og Foredrag.

Fastelavnssøndag d. 11. Februar: Nordsjællandsk Elevmøde.

Søndag d. 18. Marts: Forældremøde, Gudstjeneste og Maanedsmøde.

Søndag d. 27. Maj: Askovkredssøndag ved Forstander J. Th. Arnfred.

Søndag d. 17. Juni: Nordsjællandsk Sommerfest.

Lørdag, Søndag og Mandag d. 7., 8. og 9. Juli: Elevmøde fra Lørdag Kl. 17 til Mandag Eftermiddag.

Efteraarsmødet og Jubilæumsfesten vil senere blive fastsat.

Søndagene d. 18. November og 16. December: Maanedsmøde.

Moderne averteres i Hillerødbladene. — Se efter der for mulige Forandrings Skyld.

INDHOLDSFORTEGNELSE OG BILLEDER

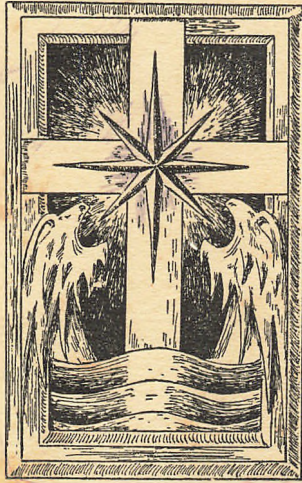
FOLKEHØJSKOLENS HUNDREDAARSMINDE v. Ernst Borup	3
VERDENSKRIG OG LIVSSYN v. C. P. O. C.	8
TABT OG VUNDET v. Margrethe Christiansen	13
DEN EVIGE REVOLUTION v. Emil Petersen	17
LIDT OM MELLEMFOLKELIGT HJÆLPEARBEJDE v. O. Højstrup Jensen.....	20
ROCHDALE-VÆVERNES INDSATS v. Hans Bruun.....	23
KÆRNEORD FRA NÆR OG FJÆRN	26
OVER NORDENS LUKKEDE GRÆNSER.....	30
PROVST C. C. HJORTKJÆR v. H. A. Rosendal og Margrethe Christiansen	38
TIL GAMLE ELEVER v. Kristen Pedersen	41
VINTERSKOLEN 1943—44	42
SOMMERSKOLEN 1944.....	48
ELEV MØDE OG GENERALFORSAMLING.....	53
JUBILÆUMSOPLEVELSER	57
FREDERIKSBOR GKREDSENE	59
SKOLENS KUNSTNERISKE UDSMYKNING	60
KORTE MEDDELELSER.....	62
ELEVLISTER	66

*

Michelangelo: Gud Fader velsigner Jorden. Sixtinske Kapel.....	3
Mesnafossen, Lillehammer. Foto: Mittel, Oslo.....	8
Frimenighedskirkegaarden, Frederiksborg. Foto: H. Bruun	13
Snestorm over Alperne. Foto	17
Finlandsk Kirkekors rejses igen, fra »Finland under Korsfanen«	19
Skovlandskab af Kr. Kongstad.....	23
Finlandsk Feltgudstjeneste fra »Finl. under Korsf.«.....	26
Udsigt over Hardanger. Foto: Mittel, Oslo.....	30
Mindesten over Slaget ved Porrassalmi 1789, Foto, »Finl. under Korsf.«.....	37
Hoved fra Heltegrav af Väinö Aaltonen, smst.....	40
Hjælpeflaaden sejler ud fra Gøteborg v. Emil Petersen	60
»Skjaldesolen tændt paa ny« v. Viggo Pedersen. Foto: H. B.....	61
Karen, Thomas, Niels Christian, Karen Johanne. Foto: H. B.....	62
Hardangergjenter. Foto: Mittel, Oslo	66

*

Vignetterne S. 12, 16 og 68 af J. Hedegaard, S. 31 og 33 af Kr. Kongstad, S. 41 af Emil Petersen. — Fotografierne S. 42 og 48 af Holt & Madsen, S. 13, 43, 56, 58, 61, 62, 63, 65 og 71 m. fl. af H. Bruun. — Clichéerne fra H. Matzens Clichéanst.

Ammon

Ammon